

USHTRIA

Viti i 72-të i botimit Nr. 39 (827635)

Botim Qendror i Ministrisë së Mbrojtjes

E premte, 4 Tetor 2019

SHËRBIMI HIDROGRAFIK SHQIPTAR DHE ITALIAN

Rilevime të përbashkëta në rajonin e Gjirit të Sarandës

Nga data 15 deri më datën 22 shtator 2019 në Gjirin e Sarandës, u zhvilluan matje të përbashkëta batimetrike dhe topografike midis Shërbimit Hidrografik Shqiptar dhe atij italian. Në këtë aktivitet Instituti i Hidrografisë italiane mori pjesë me anijen hidrografike Aretuza, e cila u akostua në portin e Sarandës. Qëllimi i

këtij aktiviteti ishte rilevimet e përbashkëta në rajonin Gjiri i Sarandës si dhe trajnimin e personelit të sektorit të hidrografisë në bordin e anijes Aretuza. Për të ndjekur trajnimin u imbarkuan 4 specialistë, të cilët ndoqën nga afër punën e bërë në bordin e anijes si dhe morën leksione mbi mënyrën... >>> faqe 6

Kreu i emergjencave të Greqisë

Nikolaos Hardalias: Solidaritet dhe mbështetje për popullin shqiptar

>>> faqe 3

Aktivizohet Mekanizmi i Mbrojtjes Civile të BE

BE: Angazhim për pasojat e tërmetit, ndihma dhe asistencë

Kanë nisur të mbërrijnë në Shqipëri ndihmat e para nga Greqia, Hungaria, Austria, Italia, Sllovakia, Sllovenia, Norvegjia, Franca, Gjermania dhe Britania e Madhe >>> faqe 3

Në Sofie të Bullgarisë

Zhvillohet stërvitja "Ballkan Bridge 2019"

Në Sofie të Bullgarisë, nga data 30 shtator deri në 4 tetor 2019, u zhvillua stërvitja "Ballkan Bridge 2019" (BB19), ku morën pjesë: Shqipëria, Turqia, Greqia, Serbia, Bullgaria, Rumania, Kroacia, Mali i Zi, Maqedonia e Veriut, Bosnja Hercegovina, Komanda e Forcës së Bashkuar të Forcave të Armatosura të Bullgarisë (FAB), Komanda e Trajnimit të NATO Bydgoszcz, Poloni (JFTC), si dhe aktorë...

>>> faqe 4

Në Bazën Ajrore Farkë

Amerikanët zhvillojnë kursin mjekësor "Medical Course"

Në Bazën Ajrore Farkë u zhvillua aktiviteti "Medical Course" (kursi mjekësor) nga një ekip i Forcës Ajrore të Shteteve të Bashkuara të Amerikës në Evropë. Në kursin 4 ditor të zhvilluar nga ekipi i Forcës Ajrore të Shteteve të Bashkuara të Amerikës në Evropë, merrnin pjesë pilotë dhe teknikë të Bazës Ajrore Farkë, personeli mjekësor i kësaj baze, si dhe përfaqësues nga Qendra Ndërkombëtare e Urgjencës Mjekësore (QKMU). Qëllimi i aktivitetit "Medical..." >>> faqe 5

>>> faqe 5

JENS STOLTENBERG NË UNIVERSITETIN COLUMBIA

NATO: Ruajtja e sigurisë në një botë në ndryshim

>>> faqe 10

NË KUADRIN E 85 VJETORIT TË LINDJES

Shahin Leka me kontribute në fushën e studimit të Artit Ushtarak

PROF. ASOC. DR. BERNARD ZOTAJ >>> faqe 8

OPINION

Misionet e FA në operacionet e hapësirës kibernetike

N/KOL (R) KANAN HIMAJ >>> faqe 9

>>> faqe 9

KUVENDI I SHQIPËRISË

Sfida e vërtetë për të gjithë ne filloi pas tërmetit

Fjala e ministres së Mbrojtjes, Olta Xhaçka në seancën plenare të Kuvendit të Shqipërisë mbi tërmetin e 21 shtatorit 2019

D içka më shumë se një javë më parë vendi ynë u godit nga një ngjarje sizmike e përmasave mjaft të mëdha. Një tërmet i magnitudës 5,8 në shkallën Rihter, që tronditi jo pak qytetarët sidomos në qarqet e Tiranës dhe Durrësit që ishin edhe qarqet më të prekura edhe pse lëkundjes e tokës u ndjenë kudo në territorin e vendit dhe në vendet fqinje.

Faktet kryesore për këtë ngjarje besoj tashmë i dini të gjithë ju dhe qytetarët, sepse kemi komunikuar vazhdimisht. Por dua të bëj një përmbledhje të shkurtër të asaj që ndodhi, por edhe të asaj që jemi duke bërë aktualisht për të përballuar pasojat.

Tërmeti i datës 21 shtator ishte tërmeti më i fortë që ka përjetuar vendi ynë në dekadat e fundit. Dëmet e shkaktuara janë të shumta, por besoj që kemi qenë me shumë fat, që nuk ka pasur asnjë jetë të humbur. Madje, nuk ka pasur asnjë të plagosur rëndë. Janë në total 154 persona të lënduar, thuajse në çdo rast me dëmtime fare të lehta, të shkaktuara më tepër nga paniku i momenteve pas goditjes, kur qytetarët përpiqeshin të largoheshin nga banesat e tyre. Them me fat, sepse nga tërmete të asaj magnitudë mund të presësh më të keqen, siç ka treguar edhe historia jo fort e largët e vendeve fqinje me ne. Dhe, asnjë dëmtim, sado i madh, nuk mund të barazohet me qoftë një jetë të vetme të humbur.

Por nga ana tjetër, dëmet materiale janë të konsiderueshme. Nga të dhënat që disponojmë deri tani janë rreth qindra banesa, të cilat kanë pësuar dëmtime që i bëjnë të pabanueshme. Bëhet fjalë, thuajse çdo rast, për banesa të vjetra, shtesa ose banesa të ndërtaura jashtë çdo kriteri teknik të sigurisë. Janë po ashtu 3 pallate, që kanë pësuar dëmtime që i bëjnë të pabanueshme, por janë edhe shumë banesa të tjera, disa shkolla apo një numër objektesh të tjera me funksionalitete të ndryshme, që kanë pësuar dëmtime të shkallëve të ndryshme që shkojnë nga plasaritje të thjeshta e deri në dëmtime më serioze, por të rikuperueshme të strukturës.

Pra, mjafton të shohësh shifrat që kemi deklaruar edhe më herët, për të kuptuar se me çfarë ngjarje sizmike serioze jemi përballur. Ama, jam krenare që, reagimi i shtetit dhe institucioneve ndaj kësaj ngjarje, që në çastet e para, ka qenë i një niveli tjetër nga çdo situatë emergjence me të cilën jemi përballur në të shkuarën qoftë në terma kohorë, qoftë në terma koordinimi, qoftë në terma të efikasitetit të reagimit.

Me pak fjalë, si rrallëherë më parë, i gjithë shteti ka qenë në këmbë që në çastet e para pas tërmetit për të përballuar këtë ngjarje të rëndë. Kështu, vetëm pak orë pas goditjes së tërmetit, u mblodhën menjëherë, nën drejtimin e Drejtorisë së Emergjencave Civile, komisionet e planifikimit dhe përballimit të emergjencave civile në nivel bashkie dhe prefekturë, ku u përcaktuan masat emergjente për përballimin e situatës.

Ekipe të përforcuara mjekësh dhe punonjësish të shëndetësisë kanë qenë në gatishmëri që në momentet e para për t'ju ardhur në ndihmë të lënduarve. Dhe jemi dëshmitarë sesi çdo person i lënduar është asistuar e mjekuar brenda pak orëve, për të mos thënë, që në orën e parë pas goditjes kryesore sizmike. Në gatishmëri të plotë gjatë të gjithë kësaj kohe kanë qenë edhe efektivet e Policisë së Shtetit, të Policive Bashkiake, stafet e emergjencave pranë prefekturave apo njërive vendore dhe Forcat e Armatosura.

Që natën e datës 21, pra pak orë pas tërmetit, në Tiranë dhe Durrës u ngritën 9 qendra pritje, në strehat sociale, apo në çadrat e ngritura nga Forcat e Armatosura, për ata qytetarë që nuk mund të qëndronin në banesat e tyre për shkak të dëmtimit të tyre ose të pasigurisë së qëndrimit në këto banesa. Apo edhe për shkak të frikës që sigurisht ka qenë e madhe edhe për shkak të goditjeve që pasuan tërmetin e orës 16.05.

E thashë dhe pak më lart që kemi qenë më fat, sepse një tërmet i këtyre përmasave mund të shkaktojë dëme e humbje shumë herë më të mëdha ekonomike e sigurisht edhe në jetë njerëzish. Por reagimi i shtetit ndaj tërmetit nuk i la asgjë në dorë fatit. Është reaguar në mënyrën më urgjente, më efektive të mundshme, duke mobilizuar madje shumë më tepër resurse e kapacitete sesa ishin në fund të nevojshme.

Por, në çdo moment të atyre ditëve, prioriteti ishte që të ndihmohej çdo qytetar, kudo, prandaj më mirë një mobilizim masiv, sesa një mobilizim modest si pasojë e të cilit do të mbetej qoftë edhe një qytetar apo një familje e paasistuar.

Reagimi ndaj tërmetit të datës 21 ishte në fakt edhe një testim i mekanizmit të ri të Mbrojtjes Civile, që u miratua nga Kuvendi më datë 9 korrik. Edhe pse ky mekanizëm është sot në fazën e vetë embrionale-ende nuk janë miratuar aktet nënligjore dhe nuk kanë marrë jetë strukturat e reja, që ai parashikon e, aq më pak, hartimi i vlerësimeve të riskut e strategjive për menaxhimin e riskut në nivel vendor e kombëtar – pra, edhe pse është vetëm fillimi dhe ka akoma

shumë punë për të bërë derisa mekanizmi i Mbrojtjes Civile të jetë plotësisht funksional, gjithçka ka funksionuar në një mënyrë shumë më efektive sesa më parë. Nuk ka asnjë dyshim, që potenciali i këtij mekanizmi të ri është i jashtëzakonshëm dhe na provon që kemi bërë gjënë e duhur duke adoptuar një model të Mbrojtjes Civile, siç na është këshilluar edhe nga aleatët tanë amerikanë dhe europianë.

Dhe unë besoj që ngjarja i fundit do të shërbejë si një nxitje më tepër për të përsheptuar punën, deri në kolaudimin e plotë të këtij mekanizmi, i cili jo vetëm që do të ndihmojë për t'i bërë qytetarët shqiptarë më të sigurt, por do të na lejojë edhe anëtarësimin në Qendrën Evropiane për Koordinimin e Përgjigjes ndaj Emergjencave, çka do të thotë, akses më të shpejtë tek ndihma europiane në rast emergjencash, por edhe mundësi që Shqipëria të asistojë me burimet e saj në rast nevojash nga vende të tjera anëtare.

Por, sado dramatik tërmeti i datës 21, sfida e vërtetë për të gjithë ne filloi pas tërmetit. Reagimi i emergjencës ishte vetëm fillimi. Rikuperimi i dëmeve, është sfida më e vështirë, sepse dëmet janë të mëdha dhe çdo vend, sado i zhvilluar apo i pasur, e ka të vështirë që të përballojë një sasi të tillë dëmsh në një kohë aq të shkurtër, sa ajo që kemi në dispozicion dhe sa presin njerëzit nga ne.

Një familje e mbetur pa strehë, që strehohet përkohësisht nga shteti, natyrisht që ka mirëkuptim dhe durim, por ky durim ka një limit e ky mirëkuptim ka një afat që është shumë më i shkurtër, sesa kapacitetet tona për të rikuperuar në të njëjtën kohë banesat e rrënuara. Sigurisht që kemi mësuar shumë nga mënyra si u përballuan pasojat e tërmetit në Korçë, por askush nuk duhet të mendojë, meqë tërmeti kaloi, që kjo do të jetë një sfidë e lehtë.

Nga ana tjetër, unë besoj që qytetarët shqiptarë sot e dinë nga eksperiencia, që i gjithë shteti është ngritur në këmbë për t'ju gjendur në ditën e tyre të vështirë. Ky angazhim, ky mobilizim post-tërmet ka filluar në një kohë rekord dhe vazhdon ende sot. Evidentimi i plotë i dëmeve, skanimi i situatës dhe puna për rehabilitimin e tyre ka ecur me një ritëm e intensitet jashtëzakonisht të shpejtë krahasuar me çdo emergjencë në të kaluarën, me të cilën ishte përballur Shqipëria në vitet apo dekadat e fundit. Që në datë 22 shtator, pra pa kaluar as 24 orë, falë punës së Shtabëve të Emergjencës, Policisë së Shtetit, Forcave të Armatosura, Ujësjellës-Kanalizimeve, OSHEE dhe punës shumë të mirë të Ministrisë së Infrastrukturës dhe Energjisë, çdo rrugë në Shqipëri ishte e aksesueshme, furnizimi me ujë dhe energji ishte rikthyer për të gjithë zonat, u verifikua dhe u hap çdo shkollë, kopësht e çerdhe, me përjashtim të një numri shumë të vogël shkollash, ku

po kryhen punimet sot që flasim, për t'i hapur brenda pak ditësh. E njëjta gjë ka ndodhur edhe me qendrat shëndetësore në të gjithë zonat e prekura. Forcat e Policisë, Policinë Bashkiake, stafet e emergjencës, mjekët dhe Forcat e Armatosura, çdo kapacitet vendor e qendror që nevojitet për përballimin e kësaj situatë, ka qenë në gjendje gatishmëri çdo ditë, për të adresuar çdo situatë ku është dashur ndërhyrja e tyre.

Jo vetëm kaq-dhe këtu përfitoj nga rasti t'i falënderoj-edhe kolegët deputetë, ministra, zëvendësministra dhe shumë drejtues të lartë të të gjitha niveleve, që janë angazhuar personalisht, pa orar e pa ditë pushimi, në funksion të përballimit të situatës dhe mbështetjes të qytetarëve, duke iu gjendur pranë, por duke kontribuar edhe me mjete, financa, e të mira materiale, për familjet më të prekura e në më shumë vështirësi.

Dua po ashtu të falënderoj edhe kolegët e Mbrojtjes Civile Europiane, të cilët, edhe pse Shqipëria nuk është e anëtarësuar, sërish na kanë ardhur në ndihmë qoftë me pajisje, qoftë me ekspertizën e tyre.

Këto ditë kanë qenë po ashtu ditë të një solidariteti të jashtëzakonshëm sepse punës sonë i janë bashkuar edhe shumë biznese e individë, që kanë kontribuar përmes ndihmave, përmes angazhimit të eksperteve në fushën e inxhinierisë dhe urbanistikës për të bërë vlerësimin e dëmeve, dhe për të ndihmuar edhe me fazën e rikuperimit të tyre.

Lajmi i mirë është që për rikuperimin dhe rindërtimin e çdo banese të prekur është çelur tashmë një fond i posaçëm, ku po kontribuojnë përveç qeverisë dhe institucioneve, edhe shumë biznese e individë, apo edhe donatorë të huaj, të cilët janë angazhuar për dhënien e fondeve, të cilat sot nuk mund të specifikohen ende, për shkak se procesi është në fillimet e tij. Por duke parë ecurinë e mbledhjes së fondeve jam shumë optimiste, që ashtu siç vepruam në Korçë edhe në Tiranë e Durrës do të arrijmë të rikuperojmë çdo dëm, t'iu rikthejmë qytetarëve banesat.

Ndërkohë që për ata qytetarë, të cilët duke mirëkuptuar përmasat e sfidës që shteti ka përpara, kanë shprehur gatishmërinë për t'i rindërtuar vetë shtëpitë e tyre, po merren masa për thjeshtimin e procedurave për lejet e ndërtimit. Besoj që mënyra sesi kanë reaguar institucionet e sesi i gjithë shteti u ngrit në këmbë për të përballuar emergjencën e tërmetit të datës 21 ishte treguesi më i qartë se tashmë siguria e qytetarëve garantohet në një mënyrë shumë më efektive e më të konsoliduar sesa më parë.

E hënë, 30 shtator 2019

Aktivizohet Mekanizmi i Mbrojtjes Civile të BE

BE: Angazhim për pasojat e tërmetit, ndihma dhe asistencë

Kanë nisur të mbërrijnë në Shqipëri ndihmat e para nga Greqia, Hungaria, Austria, Italia, Sllovakia, Sllovenia, Norvegjia, Franca, Gjermania dhe Britania e Madhe

Mekanizmi i Mbrojtjes Civile të Bashkimit Evropian mbështet dhe ndihmon Shqipërinë në menaxhimin e situatës pas tërmetit të 21 shtatorit, që preku disa qarqe të vendit.

Një ekip i specializuar i këtij Mekanizmi ka mbërritur në Tiranë, duke iu atashuar ekipeve shqiptare të emergjencës për vlerësimin e dëmeve në terren dhe ofrimin e asistencës së tyre.

Në një deklaratë të përbashkët për shtyp me ambasadorin e Delegacionit të BE në vendin tonë, Luigi Soreca dhe drejtuesin e ekipit të BE për Emergjencat Civile, Peter Glerum, ministrja e Mbrojtjes, Olta Xhaçka vlerësoi aktivizimin e menjëhershëm të asistencës së BE pas tërmetit, që shkaktoi jo pak shqetësim tek qytetarët.

“E vlerësoj akoma më shumë këtë mbështetje, për faktin që Shqipëria sot nuk është e anëtarësuar në Mekanizmin e Mbrojtjes Civile Europiane. E megjithatë jemi dëshmitarë të një shfaqje kaq të bukur dhe domethënëse solidariteti. Dua të falënderoj çdo vend që përmes këtij Mekanizmi, bujarisht ka vendosur që të na mbështesë në këto momente të vështira.

Ka kaluar shumë pak kohë, që kur Kuvendi i Shqipërisë miratoi ligjin e ri për Mbrojtjen Civile dhe, tërmeti i datës 21 shtator, ishte testi i parë i këtij mekanizmi që është ende në hapat e para dhe që kërkon ende shumë punë, koordinim, transformim institucional e përgjegjësish, përpara se të bëhet vërtet funksional. Por ishte një test që gjithsesi tregoi se çfarë potenciali të jashtëzakonshëm ka ky mekanizëm, i ndërtuar mbi modelet që funksionojnë sot në BE”, - tha ministrja në deklaratën e saj.

Ambasadori Soreca, pasi përgëzoi autoritetet shqiptare për menaxhimin e situatës, konfirmoi se Bashkimi Eu-

ropian do të jetë gjithmonë në krah të Shqipërisë. “Shqipëria është afër nesh edhe në zemrat tona, në shqetësimet tona. Përgëzoj reagimin e shpejtë të vendeve të BE, që i qëndruan pranë Shqipërisë. Vetëm pak ditë pas aktivizimit të këtij mekanizmi kemi një ekip

me 8 ekspertë, që është i formuar nga Qendra e Reagimit të Emergjencave. Ekipi do të mbikqyrë dhënien e të gjitha sendeve. Janë autoritetet shqiptare që po udhëheqin punën. Tërmetet kanë treguar nevojshmërinë për një Agjenci të fortë të Mbrojtjes Civile”, - tha ai.

Siç bëri me dije edhe shefi i ekipit nga ERCC Peter Glerum, ekspertët e këtij mekanizmi gjatë 2 javëve të qëndrimit në Shqipëri do të vizitojnë në terren dëmet e shkaktuara për të bërë vlerësimin e situatës në mbështetje të autoriteteve respek-

tive të qeverisë shqiptare. Ndërkohë, prej ditës së djeshme kanë nisur të mbërrijnë në Shqipëri ndihmat e para nga Hungaria, Greqia, Austria, Italia, Sllovakia, Sllovenia, Norvegjia, Franca, Gjermania dhe Britania e Madhe.

KREU I EMERGJENCAVE TË GREQISË

Nikolaos Hardalias: Solidaritet dhe mbështetje për popullin shqiptar

Mbërrijnë në Shqipëri ndihmat e parë të Bashkimit Evropian për familjet e prekura nga tërmeti i 21 shtatorit. Pas aktivizimit të Mekanizmit të Mbrojtjes Civile të BE, në Drejtorinë Rajonale të Rezervave të Shtetit në Lundër, kanë mbërritur ndihma nga disa shtete evropiane si Greqia, Kroacia, Hungaria, ndërsa priten edhe nga shtete të tjera. Një avion ushtarak grek solli ditën e dielë kontributin e qeverisë së Greqisë për Shqipërinë. Në ceremoninë e pritjes ishte i pranishëm edhe drejtuesi i ekipit të BE për Emergjencat Civile, Peter Glerum.

“Ne jemi këtu si skuadër e Mbrojtjes Civile për të ndihmuar Shqipërinë. Ne kemi marrë deri më tani ndihmat e dhëna nga 3 shtete dhe presim edhe nga shtetet e tjera”, u shpreh përfaqësuesi i BE. Nga ana e tij, sekretari i Përgjithshëm i Mbrojtjes Civile të Greqisë, Nikolaos Hardalias tha se jemi këtu të japim një mesazh solidariteti dhe mbështetje për popullin shqiptar.

Drejtori i Përgjithshëm i Rezervave

të Shtetit, Paulin Luli falënderoi në emër të Ministrisë së Mbrojtjes përfaqësuesit e lartë të Mbrojtjes Civile për solidaritetin. “Shpresojmë që ne këtë ndihmë të dhënë të mos e kthejmë vetëm në raste të tilla, por të jemi krah njëri-tjetrit për të ndihmuar në kohë të vështira”, u shpreh drejtori i Rezervave të Shtetit. Një ekip i specializuar i Me-

kanizmit të Mbrojtjes Civile të BE ka mbërritur në Tiranë, duke iu atashuar ekipeve shqiptare të emergjencës për vlerësimin e dëmeve në terren dhe ofrimin e asistencës së tyre. Prezantimi u edhe nga ministrja e Mbrojtjes, Olta Xhaçka në prani edhe të ambasadorit të Delegacionit të BE në vendin tonë, Luigi Soreca.

Kontribut i vendeve europiane për tërmetin

Shqipëria ka aktivizuar mekanizmin e Mbrojtjes Civile të Bashkimit Evropian, në kuadër të së cilit vende evropiane janë të gatshme që të japin ndihma pas situatës së tërmetit të 21 shtatorit. Një lajm i tillë është komentuar edhe nga ambasadori i Bashkimit Evropian në vendin tonë, Luigi Soreca, i cili ka vlerësuar Austrinë, Kroacinë, Hungarinë, Greqinë, Slloveninë, Sllovakinë, Norvegjinë, Hungarinë, Italinë, Francën, Gjermaninë dhe Britaninë e Madhe. “BE qëndron në solidaritet me Shqipërinë, në këtë kohë të vështirë pas tërmetit dhe mbështetja e BE tashmë po shkon në Shqipëri. Disa prej shteteve anëtare në BE po i bashkohen kësaj nisme për ndihma”, shkruan ndër të tjera Soreca. Një ekip i Mbrojtjes Civile të BE, vendeve të prekura nga fatkeqësitë natyrore, u ofrohet ndihmë me artikuj të ndihmës së shpejtë, çadra, gjeneratorë, pompa uji. Komisioneri për Ndihmën Humanitare dhe Menaxhimin e Krizave Christos Stylianides tha se BE qëndron në solidaritet me Shqipërinë, teksa theksoi se këto ditë do të vijnë ndihmat e para.

INICIATIVA US-ADRIATIC CHARTER (A-5)

Konferenca e 23-të e shefave të Shtabit të Përgjithshëm

Morën pjesë shefat e shtabeve të FA të vendeve anëtare të US-A5; Shqipëria, Bosnja Hercegovina, Kroacia, Mali i Zi dhe Maqedonia e Veriut, si dhe Komandanti i FSK dhe Zv/Shefi i Shtabit të FA të Sllovenisë në statusin e vendit vëzhgues

Në qytetin e Durrësit, në datat 25 shtator 2019 u zhvillua Konferenca e 23-të e Shefave të Shtabit të Përgjithshëm të iniciativës US-Adriatic Charter (A-5). Konferenca e A5 është aktiviteti më i rëndësishëm që zhvillojnë Forcat e Armatosura në kuadër të kësaj iniciative. Ajo përfshin organizimin dhe realizimin e një sërë aktivitetesh rajonale dhe me NATO-n. Organizimit të kësaj konference i paraprinë një sërë aktivitetesh të tjera që përfshijnë takimin e tretë të grupit të punës (IWG) si dhe takimin e N/oficerëve të SHSHP (CSEL). Takimi i tretë i grupit të punës (IWG) u bashkëdrejtua nga Kolonel Bilbil Bitri, Drejtor i Drejtorisë së Planifikimit dhe Monitorimit të Mbrojtjes, SHPFA dhe N/kolonel LTC Aimee J. Mowry, përfaqësuese e US EUCOM.

Takimi i N/oficerëve të SHSHP (CSEL) u bashkëdrejtua nga Kapter Emiljan Dama, N/oficer i SHSHPFA dhe Krye Kapter Phillip EASTON, N/oficer i US EUCOM, takime të cilat u zhvilluan në datë 24 shtator 2019. Këto aktivitete i paraprinë dhe krijuan kushtet e nevojshme për zhvillimin e Konferencës së Shefave të Shtabit US-Adriatic Charter. Në rolin e vendit organizator, Konferenca e 23-të e Shefave të Shtabit u bashkëdrejtua nga Gjeneral brigade Bardhyl Kollçaku dhe Zv/komandanti i US EUCOM Gjeneral lejtant Stephen M. Twitty

Në aktivitet morën pjesë shefat e shtabeve të FA dhe N/oficerët e SHSHP të vendeve anëtare të US-A5; Bosnja Hercegovina, Kroacia, Mali i Zi dhe Maqedonia e Veriut, si dhe Komandanti i Forcës së Sigurisë të Kosovës dhe Zv/Shefi i Shtabit të FA të Sllovenisë në statusin e vendit vëzhgues. Pjesë e kesaj konference ishin gjithashtu komandantët e gardave kombëtare të SHBA-New Jersey, Maryland, Minnesota, Vermont, Maine, Ohio, Colorado dhe Iowa, atashë ushtarakë të vendeve respektive, përfaqësues të US EUCOM, SHPFA dhe vendeve anëtare të US-Adriatic Charter.

Konferencën e pershendeti Ministri i Mbrojtjes znj. Olta Xhaçka e cila ndër të tjera u shpreh se A5 është histori suksesi për bashkëpunimin rajonal dhe për integrimin Euro-Atlantik. Gjeneral Brigade Bardhyl Kollçaku, SHSHPFA dhe Gjenerallejtant Stephen M. Twitty ju drejtuan me një fjalë të vecantë hapje konferencës për të vazhduar më pas sipas agjendës.

Pjesëmarrësit në konferencë u informuan përmes Raportit Vjetor për realizimin e aktivitetëve të planifikuar dhe atyre të kordinuara mes paleve gjate vitit. Në emër të Grupit të Koordinimit, përfaqësuesi i vendit tonë N/kolonel Fredi Maksuti prezantoi ne detaje aktivitetet e zhvilluara në kuadër të A-5, nën drejtimin e vendit tonë, të cilat përfshijnë takimet e Drejtorive të J-2, J-3/7, J-4, J-6 dhe N/oficerëve të SHSHP të vendeve të A5, kontributin e kësaj Iniciative në operacionet e drejtuara nga NATO, kurset, trajnimet dhe stërvitjet, cikël i cili për vitin 2019 mbyllet me stërvitjen Joint Reaction 2019 e cila zhvillohet në vendin tonë në muajin tetor 2019.

Më pas, vendet pjesëmarrëse prezantuan këndvështrimet e tyre në

temën "Enhancing NATO Interoperability and Readiness to Face Common Security Threats and Challenges".

Nga pjesëmarrësit në takim, u evidentua në mënyrë të vecantë rëndësia e organizimit dhe zhvillimit të stërvitjeve të përbashkëta, si një nga mynyrat me të mira për rritjen e bashkëpunimit ushtarak në rajon, por njëkohësisht u dakordësua promovimi i vlerave të kësaj iniciative jo vetëm në rajon dhe në b/punim me SHBA, por edhe në NATO.

Vendi ynë në këtë konferencë, propozoi mundësinë e kontibuteve të përbashkëta në misionet e ardhshme të NATO-s, propozim i cili u vlerësua nga pjesëmarrësit dhe u dakordësua që të behet pjesë e takimit të Ministrave të Mbrojtjes të vendeve të A-5, në muajin dhjetor të këtij viti.

KOMANDA MBESHTESE

Përmbytjet: Operacione në ndihmë të komunitetit civil

Si pasojë e rrëshqitjeve të dheut nga reshjet e dendura e të rrëmbyera që ranë gjatë javës që, kaloi, Komanda Mbeshtetese u angazhua në dy operacione në ndihmë të komunitetit civil, në Tepelenë dhe në Tiranë. Në kuadrin e Emergjencave Civile (EC), më datë 26 shtator, Batalioni i Xhenios, Repart në varësi të Komandës Mbështetëse u angazhua me 6 forca e 5 mjete speciale dhe ka kryer punimet për hapjen e rrugës së bllokuar nga rrëshqitja e dheut dhe rënia e gurëve në Tepelenë. Kjo rrugë lidh Bashkinë Tepelenë me fshatrat Lekdush, Progonat, Gusmar e Nivicë dhe hapja e saj ka sjellë në normalitet qarkullimin e automjeteve. Efektivët e Xhenios kanë vazhduar misionin e tyre, edhe më 27 shtator, në ndihmë të banorëve të Brarit, në Komunën Dajt, Tiranë. Shkarjet

masive të dheut kanë dëmtuar rëndë varrezat e fshatit Brar, katër prej të cilëve janë shkatërruar plotësisht; dëmtimin e një banese e cila është mbushur me baltë e mbetje inerte si dhe prishjen e rrugës, e cila e bën të pamundur qarkullimin, për shkak të krijimit të një gropë të thellë në të. Efektivat ushtarakë kanë ndihmuar

Në Sofie të Bullgarisë

Zhvillohet stërvitja "Balkan Bridge 2019"

Në Sofie të Bullgarisë, nga data 30 shtator deri në 4 tetor 2019, u zhvillua stërvitja "Balkan Bridge 2019" (BB19), ku morën pjesë: Shqipëria, Turqia, Greqia, Serbia, Bullgaria, Rumania, Kroacia, Mali i Zi, Maqedonia e Veriut, Bosnja Hercegovina, Komanda e Forcës së Bashkuar të Forcave të Armatosura të Bullgarisë (FAB), Komanda e Trajnimit të NATO Bydgoszcz, Poloni (JFTC), si dhe aktorë të tjerë të OJQ. Kjo stërvitje përbënte një ndër projektet kryesore të ndërmarra, në kuadër të "Nismës së Shefave të Shtabit të Ballkanit". BB19 ishte vijim i stërvitjeve të mëparshme "SEESIM", "Flaka e Energjisë 11", "Phoenix 10", etj., dhe është stërvitje shumëkombëshe, dyshkallëshe, e simuluar.

Stërvitja "Balkan Bridge-19", ishte ndërtuar mbi bazën e skenarëve fiktivë të Operacioneve të Mbështetjes së Paqes (OMP) me simulim. Planëzimi i saj është bërë nga Forcat e Armatosura bullgare, nëpërmjet Komandës së Forcës së Bashkuar bullgare, e cila ka filluar në dhjetor të vitit 2018 dhe ku janë zhvilluar gjithsej katër konferenca planëzuese.

Struktura e stërvitjes ishte e përbërë nga Komanda e Forcës së Bashkuar

bullgare, e cila ka në komandim dy brigada multinacionale; në njërin nga brigadat, e cila i përket SEEBRIG, bëjnë pjesë tre nënrepartet e FARSH përkatësisht: një kompani këmbësorie, një kompani xhenio dhe një kompani e Policisë Ushtarake.

Strukturat e FARSH pjesëmarrëse në këtë stërvitje u vlerësuan nga Grupi i Vlerësimit, me personel nga Qendra e Simulimit të FARSH.

Të gjitha qendrat e simulimit në kryeqytetet e shteteve respektive morën pjesë në stërvitje duke caktuar personelin EXCON dhe nivelin e parë të "Training Audience".

Stërvitja me simulim në Shqipëri drejtohet nga Qendra e Simulimit të FA. Kjo stërvitje synon të sigurojë një platformë dhe mjedis trajnimi të përbashkët, i cili kontribuon në përmirësimin e aftësive të luftës, si dhe të forcojë lidhjen midis partnerëve rajonalë pjesëmarrës në këtë stërvitje. Stërvitja "Balkan Bridge -19", kishte për qëllim të përmirësojë dhe forcojë ndërveprueshmërinë e Forcave të Armatosura të shteteve të Ballkanit dhe aftësitë e tyre për të zbatuar në mënyrë të duhur procedurat e NATO dhe qasjen gjithëpërfshirë për çdo shqetësim të sigurisë dhe rreziqeve që lidhen me një krizë të mundshme rajonale në një mjedis të përbashkët.

Gjithashtu, nëpërmjet kësaj stërvitje, krijohen kushte dhe mjedis i përshtatshëm për testimin e integritetit të sistemeve, simulatorëve në një Infrastrukturë Rajonale të Teknologjisë së Komunikimit dhe Informacionit (TIK). Për herë të parë në në serinë e këtyre stërvitjeve siç është "Balkan Bridge 2019", është përfshirë edhe Brigada e Evropës Juglindore (SEEBRIG), si një audience primare e trajnimit.

NË BAZËN AJRORE FARKË

Amerikanët zhvillojnë kursin mjekësor "Medical Course"

Në Bazën Ajrore Farkë u zhvillua aktiviteti "Medical Course" (kursi mjekësor) nga një ekip i Forcës Ajrore të Shteteve të Bashkuara të Amerikës në Evropë. Në kursin 4 ditor të zhvilluar nga ekipi i Forcës Ajrore të Shteteve të Bashkuara të Amerikës në Evropë, merrnin pjesë pilotë dhe teknikë të Bazës Ajrore Farkë, personeli mjekësor i kësaj baze, si dhe përfaqësues nga Qendra Ndërkombëtare e Urgjencës Mjekësore (QKMU).

Qëllimi i aktivitetit "Medical Course" ishte të ofrojë mbështetje dhe eksperiencë në fushën e trajnimeve të

personelit mjekësor të Forcës Ajrore. Ky kurs fokusohet në trajnimin e individëve, për transportin e të dëmtuarve, stabilizimin dhe transferimin e pacientëve, dhënien e ndihmës së parë, trajtimi mjekësor në fushëbetejë, arritjen e standardeve të ndërveprimit të NATO-USA gjatë dislokimit. Temat e zhvilluara në teori dhe praktikë shërbyen për shkëmbimin e eksperiencave, implementimin e programit të Forcës Ajrore të SHBA për integrimin e përmirësimeve mbi bazat e trajnimit të individëve, transportin e të dëmtuarve, stabilizimin dhe transferimin e pacientëve, dhënien e ndihmës së parë, trajtimi mjekësor në fushëbetejë.

61- Vjetori i Brigadës së Nëndetëseve

Modernizimi i FD në përputhje me konceptin e ri të NATO-s

Brigada e Nëndetëseve u krijua më 17 shtator 1958 dhe ka funksionuar deri në fund të vitit 1998

Të premten, më 20 shtator 2019 është festuar, 61-Vjetori i Krijimit të Brigadës së Nëndetëseve. Në ceremoninë e organizuar me këtë rast morën pjesë shefi i Shtabit të Përgjithshëm të Forcave të Armatosura gjeneral brigade Bardhyl Kollçaku, zëvendëskomandanti i Forcës Detare, drejtorë në Shtabin e Përgjithshëm, prefekti i Qarkut Durrës, ish-komandantë, veteranë e ish-lundruar, të cilët kanë shërbyer ndër vite në nëndetëse si dhe efektiva të FD. Në përshëndetjen e tij në këtë ceremoni, gjeneral brigade Kollçaku u shpreh: "Kam nderin dhe kënaqësinë që me rastin e 61- Vjetorit të Krijimit të Brigadës së Nëndetëseve të jem mes jush për të përshëndetur, respektuar dhe shprehur mirënjohjen për të gjithë ish-efektivët dhe komandantët e Brigadës së Nëndetëseve, të cilët me përkushtim, djersë dhe sakrificë, për më shumë se 40 vjet bën krenarë Forcat e Armatosura duke kryer një nga detyrat më të vështira të mbrojtjes së vendit."

Më tej gjatë fjalës së tij, gjeneral brigade Kollçaku, solli në vëmendje përfaqësues të nderuar që kanë shërbyer në armën e nëndetëseve. "Të gjithë ata që kanë shërbyer në Armën e Nëndetëseve janë dhe do të mbeten të vlerësuar, nderuar e respektuar prandaj në shprehje të mirënjohjes tonë, do të kujtoja këtu disa nga emërat përfaqësues të kësaj arme të nderuar, të tillë si komandantët e parë të brigadës dhe të nëndetësve të saj: Xhemal Shani, Dashamir Ohri, Muharrem Lulolli, Spiro Kote, dhe Shyqyri Cukaj. Këta burra, me vizion të qartë, aftësi, guxim dhe sakrificë, komanduan dhe drejtuan efektivat e tyre, përballuan të gjitha vështirësitë e punës dhe të shërbimit, duke treguar zotësi në kryerjen e detyrave të vështira dhe specifike të kesaj arme si dhe duke trashëguar vazhdimësinë në brezat e ardhshëm. Këto eksperiencë dhe kontribute janë frymëzim edhe për efektivat e sotëm të Forcës Detare dhe jo vetëm.

Në përfundim të fjalës së tij, shefi i Shtabit të Përgjithshëm të FARSH, gjeneral brigade Bardhyl Kollçaku vlerësoi transformimin dhe modernizimin e Forcës Detare në përputhje me konceptin e ri të sigurisë dhe mbrojtjes së vendit si anëtar i NATO dhe kandidat i BE.

"Forca Detare është e angazhuar dhe kontribuon në misionet

dhe detyra brenda dhe jashtë vendit, sikurse është angazhimi në misionin e NATO në Detin Egje, zbatimin e ligjëshmërisë në det, etj. Ministria e Mbrojtjes dhe Shtabi i Përgjithshëm kanë plane të qarta afatshkurtëra dhe afatgjata për zhvillimin dhe modernizimin e mëtejshëm të Forcës Detare.

Edhe njëherë, respekt dhe mirënjohje për kontributin e atyre, që unë do ti quaja veteranët tanë të nderuar, të cilët jo vetëm shërbyen dhe ja kushtuan jetën Armës së Nëndetëseve, por edhe sot janë pranë nesh dhe mbështesin përpjekjet tona të përbashkëta.", u shpreh gjeneral brigade Kollçaku.

Në emër të shefit të Shtabit të Përgjithshëm dhe zëvendëskomandantit të Forcës Detare për ish-nënujësat u dhanë medalje dhe certifikata mirënjohje për kontributin e dhënë ndër vite. Brigada e Nëndetëseve u krijua më 17 shtator 1958 dhe shërbeu deri në fund të vitit 1998. Gjatë asaj periudhe ajo kreu misionet dhe detyra luftarake speciale për kohën duke e bërë atë një ndër njësitë më të rëndësishme të Forcave të Armatosura.

Forca Ajrore në ndihmë të komunitetit

Bashkëpunimi me komunitetin është një traditë në radhët e Forcës Ajrore, ku në shumë raste të ndryshme efektivat kanë ndihmuar në plotësimin e nevojave të banorëve në vështirësi ekonomike siç është dhe rasti i familjes Stema në fshatin Rinas me gjashtë anëtarë. Familja kishte humbur kryefamiljarin dhe ishte në vështirësi ekonomike. Efektivët e Forcës Ajrore vizituan familjaret dhe i ndihmuan me pako ushqimore dhe veshmbathje. Gjithashtu me rastin e fillimit të vitit të ri shkollor u grumbulluan dhe u shpërndanë disa dhurata simbolike duke surprizuar fëmijët e klasës të parë të shkollës 9-vjeçare "Rexhe Deliu", Rinas. Forca Ajrore, pjesë e Forcave të Armatosura do të jetë gjithmonë në krah të komunitet në zonat ku janë dislokuar. Ndihma dhe kontributet do të vazhdojnë edhe në të ardhmen.

Shërbimi Hidrografik Shqiptar dhe Italian

Nga data 15 deri më datën 22 shtator 2019 në Gjirin e Sarandës, u zhvilluan matje të përbashkëta batimetrike dhe topografike midis Shërbimit Hidrografik Shqiptar dhe atij italian.

Në këtë aktivitet Instituti i Hidrografisë italiane mori pjesë me anijen hidrografike Aretuza, e cila u akostua në portin e Sarandës.

Qëllimi i këtij aktiviteti ishte rilevimi dhe përbashkëta në rajonin Gjiri i Sarandës si dhe trajnimin e personelit të sektorit të hidrografisë në bordin e anijes Aretuza. Për të ndjekur trajnimin u imbarkuan 4 specialistë, të cilët ndoqën nga afër punën e bërë në bordin e anijes si dhe morën leksione mbi mënyrën e përdorur gjatë rilevimeve batimetrike në det, procesimi i të dhënave të marra si dhe matjet topografike të zhvilluara në tokë. Komandanti i anijes Aretuza, organizoi një pritje në bordin e saj, ku morën pjesë zëvendëskomandanti i Forcës Detare kapiten i rangut të parë Artur Meçollari, komandanti i Flotiljes Detare Pashaliman, komandanti i Shërbimit Hidrografik kapiten i rangut të tretë Alfred Velaj, kryetari i Bashkisë së Sarandës z. Ardian Gurma, ambasadori italian z. Alberto Cutillo, atasheu ushtarak italian në vendin tonë kolonel Fabio Cornachia si dhe të ftuar të tjerë. Midis të ftuarve u theksua rëndësia që ka përditësimi i të dhënave batimetrike dhe nxjerrjen e hartave detare të përditësuara për rajonin e Sarandës ku fluksi i mjeteve detare është shumëfishuar ndjeshëm në vitet e fundit. Zëvendëskomandanti i Forcës Detare kapiten i rangut të parë Meçollari dhe atasheu ushtarak italian kolonel Cornachia vunë theksin për vijimin në të ardhmen e këtyre aktiviteteve të përbashkëta, të cilat kombinohen me punë reale dhe njëkohësisht shkëmbime eksperiencash dhe të dhënash midis dy hidrografive. Në fund të aktivitetit të përbashkët të gjitha të dhënat e përfutuara do shërbejnë për përditësimin e hartave për Portin e Sarandës.

Rilevime të përbashkëta në rajonin e Gjirit të Sarandës

Instituti i Hidrografisë italiane mori pjesë me anijen hidrografike "Aretuza", e cila u akostua në portin e Sarandës

Anija Oriku - P132 vazhdon patrullimin në detin Egje

Anija Oriku - P132 vazhdon patrullimin në detin Egje. Gjatë dy ditëve të fundit nga ana e efektivëve shqiptarë pjesë e Orikut, është bërë i mundur diktimi dhe raportimi i tre gomoneve dhe një skafi, me 110 persona gjithsej. Pas diktimit të mjeteve të dyshimta dhe komunikimit me anijet aleate në zonën e operacionit është bërë shoqërimi dhe më pas imbarkimi i personave nga gomonet dhe skafi në anijen e Rojës Bregdetare turke. Mes emigrantëve kishte fëmijë dhe gra, me kombësi afgane dhe palestineze. Anija Oriku P-132 ka marrë pjesë në disa operacione në detin Egje në kuadër të përpjekjeve ndërkombëtare për të ndaluar trafikimin ilegal dhe migrimin.

SHKOLLA E TRUPËS NË BUNAVI-VLORË

133 djem e vajza nisën stërvitjen individuale bazë

Pas përfundimit të stërvitjes, rekrutët do të betohen dhe më pas do të shërbejnë në repartet e FA

Më 23 shtator, 133 vajza e djem nisën stërvitjen individuale bazë, e cila është porta hyrëse për në Forcat tona të Armatosura. Ministria e Mbrojtjes, Olta Xhaçka njofton se "për 10 javë, këta djem e vajza do të sprovonë veten fizikisht e psikologjikisht përpara se të jenë plotësisht të përgatitur dhe të denjë për të shërbyer nën uniformë".

Sipas ministres së Mbrojtjes, stërvitja po zhvillohet në Bunavi. "133 vajza e djem nisën stërvitjen individuale bazë në Bunavi, e cila është porta hyrëse për në Forcat tona të Armatosura. Për 10 javë, këta djem e vajza do të sprovonë veten fizikisht e psikologjikisht përpara se të jenë plotësisht të përgatitur dhe të denjë për të shërbyer nën uniformë", thekson Xhaçka. Në këtë shtator, 133 djem dhe vajza nisën Stërvitjen Individuale Bazë (SIB) në Shkollën e Trupës Bunavi, pasi kaluan testimet

fizike, psikologjike dhe intelektuale pranë Qendrës së Personel-Rekrutimit. Programi i Stërvitjes Individuale Bazë zgjat 10 javë dhe është e ndarë në 3 periudha: atë jeshile, blu dhe të kuqe, e cila konsiderohet edhe si periudha më e vështirë. Rekrutët e rinj u mirëpritën nga komandanti i Shkollës së Trupës, kolonel Ardian Lulaj, përpara se të

njiheshin me programin, rregullat dhe oraret nga instruktorët e shkollës. Mes rekrutëve të ardhur nga të gjitha krahinat e Republikës së Shqipërisë, janë edhe 12 vajza. Pas përfundimit me sukses të kësaj stërvitjeje intensive, rekrutët do të betohen dhe më pas do të shërbejnë në reparte të ndryshme të Forcave të Armatosura.

MINISTRIA E MBROJTJES

Deri në 52% ulje çmimesh, ja çfarë përfitohet nga Karta e Studentit

Ministria e Mbrojtjes ka publikuar në Fletoren Zyrtare listën e shërbimeve që do të përfitohen me ulje nëpërmjet kartës së studentit. Në total janë 18 shërbime që Instituti i Gjeografisë dhe i Infrastrukturës Ushtarake për studentet ofron. Studentët do të mund të përfitojnë me ulje 14 lloje hartash, skanim dhe printim të 3 lloje fotografish, si dhe 'pika të triangulacionit dhe nivelacionit shtetëror'. Fletorja Zyrtare Urdhëri i përbashkët midis Ministrisë së Mbrojtjes dhe Ministrisë së Arsimit, Sportit dhe Rinisë është firmosur nga ministrat respektive Olta Xhaçka dhe Besa Shahini. Urdhëri i përbashkët është botuar në Fletoren Zyrtare Nr. 132, date 25 shtator 2019 dhe hyn në fuqi menjëherë.

Ky Urdhër i përbashkët mbështet në mbështetjet në pikës 4, të nenit 102 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; të ligjit nr.80/2015 "Për arsimin e lartë dhe kërkimin shkencor në institucionet e arsimit të lartë në Republikën e Shqipërisë"; të pikës 2, të vendimit nr. 226, datë 17.4.2019 të Këshillit të Ministrave, "Për kategoritë e shërbimeve të ofruara nga entet shtetërore dhe subjekteve të tjera, të cilat përfitohen me çmime të reduktuara përmes përdorimit të kartës së studentit". Bazuar nga lista e publikuar, zbritjet në çmime variojnë përafërsisht nga 46 deri në 52%. Më poshtë, lista e plotë e shërbimeve:

Përfundon stërvitja "Albanian Effort 19"

Xhaçka: Stërvitje të tilla ndërtojnë fuqinë e Aleancës

Stërvitja "Albanian Effort 19" shërbeu gjithashtu për certifikimin e Kompanisë II "Komando" e deklaruar nga vendi ynë në NATO si pjesë e Task-Forcës së Gatishmërisë Shumë të Lartë

Albanian Effort 19" mbledhi në Bizë rreth 800 efektivë nga Shqipëria, SHBA, Mbretëri e Bashkuar, Turqia, Kroacia, Polonia, Italia, Gjermania, Bullgaria, Mali i Zi, Maqedonia e Veriut dhe Kosova. Në shtatë ditë përfaqësuesit ushtarakë nga 12 vende aleate dhe partnere treguan se cili është burimi i fuqisë së Aleancës më të madhe ushtarako-politike në botë, anëtare e së cilës vendi ynë është prej 10 vjetësh. Ministria e Mbrojtjes, Olta Xhaçka në një video-mesazh drejtuar efektivëve vuri në dukje me krenari se kjo është stërvitja e parë ku planifikimi dhe mbështetja logjistike u krye tërësisht nga Forcat e Armatosura shqiptare. "Shqipëria u anëtarësua në NATO vetëm 10 vjet më parë. Fakti që vetëm një dekadë më pas, Forcat tona të Armatosura janë shndërruar në një forcë moderne e profesionale, e cila është në gjendje të operojë në standardet e NATO, është një dëshmi e asaj që e bën Aleancën unike. Mbështetja dhe solidariteti mes aleatëve është ajo që e bën NATO një forcë kaq të fuqishme", - theksoi ministria e Mbrojtjes në mesazhin e saj.

Për shefin e Shtabit të Përgjithshëm të FA, gjeneral brigade Bardhyl Kollçaku, trupat shqiptare po stërviten së bashku me ato të Aleancës dhe vendeve partnere për planëzimin dhe kryerjen e operacioneve në përgjigje të krizave dhe për një sërë elementësh të rëndësishëm. Stërvitja "Albanian Effort 19" shërbeu gjithashtu për certifikimin e Kompanisë II "Komando" e deklaruar nga vendi ynë në NATO si pjesë e Task-Forcës së Gatishmërisë Shumë të Lartë (Very High Readiness Joint Task Force, VJTF).

Kjo është stërvitja e parë ku planifikimi dhe mbështetja logjistike u krye tërësisht nga Forcat e Armatosura shqiptare. Shqipëria u anëtarësua në NATO vetëm 10 vjet më parë. Fakti që vetëm një dekadë më pas, Forcat tona të Armatosura janë shndërruar në një forcë moderne e profesionale, e cila është në gjendje të operojë në standardet e NATO, është një dëshmi e asaj që e bën Aleancën unike.

"Dita e Vizitorëve të Shquar" në stërvitjen shumëkombëshe "Albanian Effort-19"

Gjeneral Kollçaku: Stërvitja ishte në përputhje me Direktivën e NATO-s

Në rajonin stërvitor të Bizës u zhvillua ditën e mërkurë më 18 shtator, "Dita e Vizitorëve të Shquar" të stërvitjes shumëkombëshe me trupa, e koduar "Albanian Effort-19". Në këtë ceremoni morën pjesë zëvendësministri i Mbrojtjes z.Petro Koçi, shefi i Shtabit të Përgjithshëm të FARSH, gjeneral brigade Bardhyl Kollçaku, komandanti i Forcave Tokësore, gjeneral brigade Mullai, gjeneralë të ftuar nga vendet pjesëmarrëse në stërvitje, komandantë forcash, atashe ushtarakë të vendeve të NATO të akredituar në vendin tonë, etj.

Në fjalën përshëndetëse komandanti i FT, gjeneral brigade Mullai theksoi rëndësinë e kësaj stërvitje për përmirësimin e ndërveprueshmërisë mes forcave aleate e partnere, për rritjen e rentabilitetit të punës së shtabeve në procesin e vendimmarrjes si dhe familjarizimit me gjuhën e standardet e NATO Ai falënderoi specifiktë për punën e shkëlqyer të Batalionit Komando efektivat e të cilëve u certifikuan. Njëkohësisht gjeneral brigade Mullai falënderoi të gjithë vendet pjesëmarrëse aleate e partnere, të cilët treguan edhe njëherë se forca e vërtetë e NATO qëndron në kohezion, të ndërveprimit dhe të gatishmërisë për reagim të përbashkët ndaj rreziqeve të çdo lloji në hapësirën euroatlantike e më gjerë. Ai falënderoi Batalionin Komando, por edhe gjithë trupat e vendeve aleate e partnere pjesëmarrëse në stërvitje për angazhimin e djersën e derdhur sëbashku, si dhe garantoi mbështetjen e pandërprerë të SHPPFA në procesin e forcimit të modernizimit të FA në tërësi.

Në përshëndetjen e drejtuar trupave pjesëmarrëse në këtë stërvitje, gjeneral brigade Kollçaku u shpreh ndër të tjera: "Ne jemi këtu, në këtë "Ditë të Vizitorëve të Shquar", të Stërvitjes "Albanian Effort-19", ku marrin pjesë 12 vende të NATO dhe vende partnere. Ne e planifikim atë si një ushtrim kombëtar-vendas dhe tani jemi këtu, kemi një batalion shumëkombësh. Qëllimi i kësaj stërvitjeje ishte të përmirësoje njohuritë, të kuptuarit dhe aftësinë e strukturave të Forcave të Armatosura, udhëheqësve dhe partnerëve ndërkombëtarë, në planifikimin dhe ekzekutimin e spektrit të plotë NA5CRO, si pjesë e një Task Force të përbashkët (CJTF) të NATO me fokus në nivelin taktik. Padyshim që qëllimi u arrit me sukses dhe të gjitha objektivat u përmbushën." - u shpreh gjeneral brigade Kollçaku.

Më tej gjatë fjalës së tij, shefi i Shtabit të Përgjithshëm të FARSH, gjeneral brigade Bardhyl Kollçaku u ndal në rëndësinë që kanë këto stërvitje të përbashkëta shumëkombëshe me trupa, kur aleatët dhe partnerët e NATO bëhen së bashku për të punuar, trajnuar, bashkëpunuar dhe demonstruar ndërveprueshmërinë që ata kanë. "Unë jam i privilegjuar dhe dua të shfrytëzoj rastin për të falënderuar të gjithë aleatët tanë dhe pjesëmarrësit e vendeve partnere këtu, për punën e shkëlqyer dhe kontributin që ata kanë dhënë në këtë stërvitje. Unë e vlerësoj shumë! Me njerëz të tillë, miq dhe profesionistë, sukcesi i stërvitjeve tona ushtarake dhe angazhimeve të përbashkëta mbeten të garantuara! Por, duke parë përtej suksesit profesional të stërvitje "Albanian Effort-19", unë mendoj se stërvitje si kjo dërgojnë një

mesazh shumë të fortë, se nuk është vetëm Shqipëria, që është e intertesuar për siguri dhe mbrojtje këtu në rajonin e Ballkanit, por janë të gjithë fqinjët tanë, vendet e rajonit dhe aleatët e NATO, që punojnë së bashku. Ne duhet ta kemi parasysh këtë dhe të vazhdojmë të punojmë si një ekip." - u shpreh gjeneral brigade Kollçaku. Ceremonia e Ditës së Vizitorëve të Shquar të stërvitjes "Albanian Effort - 19" përfundoi me dhënien e medaljeve, certifikatave, si dhe me një deklaratë për shtyp të shefit të Shtabit të Përgjithshëm të FARSH.

Deklarata për Shtyp e SHPPFA gjeneral brigade Bardhyl Kollçaku:

FARSH drejton stërvitjen shumëkombëshe, e koduar "Albanian Effort-19", e cila mbyllet më 17 shtator 2019, pas më shumë se 8 ditë aktivitetesh të suksesshme stërvitjeje të përbashkët. Në këtë stërvitje marrin pjesë trupa dhe mjete të vendeve të NATO si Shqipëria, SHBA,

Mbretëria e Bashkuar, Turqia, Kroacia, Polonia, Italia, Gjermania, Bullgaria, Mali i Zi, por edhe nga Maqedonia e Veriut dhe Kosova. Për shumë vite tashmë Forcat e Armatosura shqiptare stërviten së bashku me ato të Aleancës dhe vendeve partnere në rajonet stërvitore reciproke, por stërvitja "Albanian Effort-19" kulmoi si stërvitja më e madhe e përbashkët që zhvillohet në Shqipëri këtë vit jubile të 10-Vjetorit të Anëtarësimit të Shqipërisë në NATO.

Trupat shqiptare po stërviten së bashku me ato të Aleancës dhe vendeve partnere për planëzimin dhe kryerjen e operacioneve në përgjigje të krizave, operimin në një mjedis ushtarak ndërkombëtar, testimin e procedurave të komandimit kontrollit, përdorimin e procedurave standarde për komunikimin dhe gjuhës operacionale të NATO, testimin e ndërveprueshmërisë ndërmjet trupave të Aleancës dhe ato të vendeve partnere, të mbështetjes logjistike dhe mjekësore dhe deri në aspektet specifike të evakuimit mjekësor.

Në aspektin kombëtar Forcat Tokësore shqiptare e përdorën këtë stërvitje edhe si një mjedis për vlerësimin sipas sistemit CREVAL të Kompanisë së Dytë Komando, e cila është e parashikuar të jetë pjesë përbërëse e NATO VJTF të ardhshëm.

Stërvitja, që është planëzuar dhe po kryhet në përputhje të plotë me Direktivën e Stërvitjes së NATO, është duke u zhvilluar në dy rajone stërvitore: në Zall-Herr, ku është dislokuar Shtabi Kryesor Ndërkombëtar dhe në rajonin stërvitor të Bizës, ku janë dislokuar trupat amerikane, angleze, bullgare, gjermane, italiane, kosovare, kroate, malazeze, maqedonase, polake, shqiptare dhe turke.

"Albanian Effort-19" u zhvillua në periudhën 9-16 shtator 2019 në Poligonin Kombëtar të Bizës. Audiencë kryesore e kësaj stërvitjeje ishte Batalioni Komando i Forcës Tokësore. Ky ushtrim stërvitor shërbeu për certifikimin kombëtar të Kompanisë II Komando, e deklaruar nga vendi ynë në NATO, si pjesë e Task-Forcës të Gatishmërisë Shumë të Lartë.

Pjesëmarrja e forcave ushtarake nga vendet e tjera aleate dhe partnere në NATO i dha kësaj stërvitjeje dimensionin multinacional duke krijuar mundësinë që efektivat ushtarakë të rrisnin aftësitë e tyre profesionale të bashkërendimit dhe të bashkëveprimit nëpërmjet përdorimit të gjuhës operacionale në interes të realizimit të misionit.

Në kuadrin e 85 vjetorit të lindjes

PROF. ASOC. DR. BERNARD ZOTAJ

Rrënjët familjare

Profesor Shahin Leka Ka lindur në Delvinë më 2 tetor 1934 në një familje me tradita atdhetare. Gjyshi nga babai quhej Shahin Leka, emrin e të cilit e trashëgoi Shahini, ka shërbyer në Perandorinë Osmane me gradën ushtarake bimbash (major) në krahinat e Shqipërisë së Jugut. Gjyshi i tij vlerësohej për ndershmërinë, trimërinë, gjykimin e mënçur e të drejtë dhe gëzonte në popull respekt e autoritet të veçantë. Vdekja e parakohshme në vitin 1902, ia hoqi mundësinë për të marrë pjesë në ngjarjet e vullshme patriotike e luftarake të viteve 1900-1912. Gjyshi nga nëna Mehdi Hila, pasi mbaroi studimet për drejtësi në Stamboll e punoi për disa vjet si gjykatës e komisar i policisë së Stambollit. U kthye në atdhe dhe mori pjesë në shpalljen e pavarësisë në Vlorë më 28 nëntor 1912, përkrah Ismail Qemalit dhe atdhetarëve të tjerë. Në qeverinë e Ismail Qemalit u emërua në detyrën e drejtorit dhe prekurorit të çështjeve juridike. Babai i Shahinit, Mahmut Leka, mbaroi shkollën e mesme e mandej shkollën administrative dy vjeçare për përgatitje nëpunësish. Punoi si sekretar i parë i nënprefekturave në Delvinë, Bilisht, Libohovë, Himarë, Sarandë etj. Ai vlerësohej për korrektesinë, ndershmërinë e shpirtin njerëzor. Në verën e vitit 1942, duke mos pranuar të bëhej anëtar i partisë Fashiste, largohet nga puna. Familja u vendos në fshatin Vermero, disa kilometra larg Sarandës ku kishin çiflikun e tyre. Nëna Yfete Leka (Hila) e rritur në një mjedis arsimdashës mbaron shkollën fillore në vitet '20-të. Më vonë kryen në Elbasan një kurs një vjeçar për arsimtare.

Shkollimi dhe puna pedagogjike në shkencën ushtarake

Shahini shkollën fillore dhe 7-vjeçare e ka kryer në Sarandë dhe Tiranë. Në përfundimin e vitit të parë të gjimnazit "Qemal Stafa" në vitin 1951, shkon në shkollën e mesme ushtarake "Skënderbej" ku mbaroi klasën e dytë. Gjatë viteve 1952-1954 përfundon me rezultate mjaft të mira kursin e gjuhëve të huaja, në gjuhën angleze në shkollën e Bashkuar të Oficerave dhe gradohet nëntoger. Krahas studimeve ushtarake gjatë këtyre viteve përfundon edhe dy vitet e tjerë të shkollës së mesme. Gjatë vitit 1955-1956 përsëri në Shkollën e Bashkuar përfundon një kurs për zbulimin ushtarak. Me përfundimin e kursit transferohet në Ersekë me detyrën e shefit të zbulimit të batalionit autonom. Në pranverën e vitit 1957 emërohet komandant i Grupit të Zbulimit në Detashmentin e Zbulimit në Tiranë. Gjatë viteve 1958-1962 përfundon me korispendencë Fakultetin e Drejtësisë në Universitetin shtetëror të Tiranës. Në vitin 1962 e transferojnë nga repartit e zbulimit në shkollën e Mesme Ushtarake "Skënderbej" në detyrën e komandantit të kompanisë.

Në shtator të vitit 1964, me gradën Kapiten i Parë, dërgohet për studime në Akademinë e Shtabit të Përgjithshëm (sot AFA) të cilën e përfundon me rezultate shumë të mira në dhjetor 1966. Me mbarimin e studimeve emërohet pedagog pranë kësaj akademie. Fillon për të një periudhë e gjatë mbi 25 vjeçare në fushën e pedagogjisë e të shkencës ushtarake. Për 9 vjet rresht 1966-1975 kreu detyrën e pedagogut të zbulimit e të ushtrive të huaja. Në vitet 1975-1977 kreu detyrën

e pedagogut të historisë ushtarake. Me krijimin e katedrës së Historisë Ushtarake, të Zbulimit dhe të Ushtrive të Huaja, u emërua përgjegjës i saj. Në mesin e vitit 1980 emërohet shef i Degës së Studimit të Artit Ushtarak dhe të Luftës Antifashiste Nacionalçlirimtare, ndërsa me shkrijen e sektorit shkencor të akademisë në shtator të vitit 1984, emërohet shef i katedrës të Historisë Ushtarake, detyrë të cilën e mbajti deri në korrik 1992, kur doli në pension. Në korrik të vitit 1991 me rivendosjen e gradave në ushtri u gradua kolonel.

Si pedagog dhe drejtues i katedrës së Historisë Ushtarake është përpjekur të ngrrej lëndën e historisë ushtarake në baza të shëndosha shkencore e nëpërmjet përsosjes dhe zgjerimit të saj në sasi dhe cilësi. Ndryshime të thella u bënë në këtë lëndë vitin 1977 e në 2-3 vitet në vijim, nëpërmjet hartimit të një programi me rreth 200 orë që zinte rreth 7% të programit të përgjithshëm që bëhej në akademi. Për të siguruar këtë program u përgatitëm një numër i konsiderueshëm ligjirata, materiale, studime, dispenca e tekste mësimore duke sjellë informacion të ri, e duke shënuar hapa të rëndësishëm përpara në pikëpamje të metodologjisë e të strukturës, si dhe të thellimit të karakteri përgjithësues e të një analize më të mirë të problemeve në fushën e artit ushtarak.

Kryetar i shoqatës së historianëve ushtarak

Edhe pas daljes në pension nuk e ndërpreu veprimtarinë pedagogjike, studimore e shkencore. Si pedagog i jashtëm, ka vijuar të zhvillojë mësim në Akademinë e Mbrojtjes dhe në Akademinë Ushtarake

Ushtarak Botëror" (bashkëautor), Ministria e Mbrojtjes, 1987, 531 faqe. Në këtë libër me 14 krerë, autorët Shahin Leka dhe Ibrahim Pajova trajtojnë zhvillimin e artit ushtarak nga lashtësia e deri në përfundimin e Luftës së Dytë Botërore. "Historia e Artit Ushtarak të LANÇ-it të popullit shqiptar (bashkëautor dhe bashkëredaktor përgjegjës), Ministria e Mbrojtjes, Tiranë, 1989, 352 faqe. Ky libër ka 16 krerë, i ndarë në tri pjesë që u përgjigjen tri fazave të LANÇ-it, është përgatitur nga Dega e Studimit të Artit Ushtarak të LANÇ-it. "Skënderbeu, strateg dhe komandant legjendar", Shtëpia Botuese e ushtrisë, Tiranë, 1994, 210 faqe. Libri në trajtesën e një monografie me 8 krerë, është botimi i parë në të cilën Skënderbeu analizohet nën këndvështrimin e artit ushtarak si një strateg dhe komandant i përmasave të mëdha. "Shtabi i Përgjithshëm i UNÇSH (1943-1945)", Shtëpia Botuese "Fillad", Tiranë, 1998, 200 faqe. Kjo monografi e përbërë nga 6 krerë evidenton vlerat dhe rolin e rëndësishëm të Shtabit të Përgjithshëm për organizimin e UNÇSH-së dhe udhëheqjen e veprimtarisë së saj luftarake e të luftës së armatosur në tërësi. "Historia e Artit Ushtarak shqiptar nga lashtësia deri më 1939" (bashkëautor), Akademia e Mbrojtjes, Shtëpia Botuese e Ushtrisë, Tiranë, 2001, 368 faqe. Libri me 32 krerë është ndarë në 5 pjesë. Pjesa e parë me 4 krerë trajton çështjet e artit ushtarak nga kohët e lashta të rendit patriakal e deri në shek. XIV. Pjesa e dytë me 8 krerë trajton artin ushtarak nën udhëheqjen e Skënderbeut. Dy krerë e pjesës së tretë trajtojnë çështjet e artit ushtarak në kryengritjet e popullit shqiptar kundër sundimit Osman dhe të Pashallëqeve të Mëdha shqiptare. Pjesa e katërt me 3 krerë trajton artin ushtarak gjatë periudhës së Rilindjes Kombëtare (1830-1912). Pjesa e pestë trajton problemet e mprehta që lindën në fushën ushtarake për mbrojtjen e shtetit të pavarur shqiptar gjatë viteve 1912-1939. "Çështje të strategjisë ushtarake" (bashkëautor), Ministria e Mbrojtjes, Tiranë, 2002, 368 faqe. Libri përbëhet nga 12 krerë. Dy krerët e parë të shkruar nga Ruzhdi Ramadani, analizohen bazat e teorisë dhe të strategjisë ushtarake. Pesë krerë të shkruara nga Shahin Leka u kushtohen rrugës në të cilën ka ecur zhvillimi i strategjisë ushtarake dhe mendimit ushtarak nga lashtësia e deri në ditë tona. Objekt studimi në këtë krerë është historia e zhvillimit të shtabë. Në pesë krerët e tjerë të shkruara nga Pjetër Marku, analizohen kushtet gjeografike që ndikuan në krijim e NATO-s, çështje të mundësive jo ushtarake të sigurimit, mundësitë dhe kufizimet e strategjisë kombëtare, institucionet evropiane të sigurisë e çështje të strategjisë anjansë. "Historia e Artit Ushtarak Botëror në një këndvështrim të ri", mundësuar për botim nga Ministria e Mbrojtjes rreth 300 faqe. Libri analizon zhvillimet e artit ushtarak nga lashtësia deri në Luftën e Dytë Botërore. Ai është mbështetur në një fond të konsiderueshëm të literaturës çka përbën një risi të re në fushën e historisë ushtarake.

Veprimtari të pasur me studime pedagogjike e shkencore

Gjatë një periudhe 45 vjeçare me studime pedagogjike e shkencore ka pasur një veprimtari botuese të pasur, me një tematikë të gjerë e të larmishme që përfshin të gjitha periudhat e shoqërisë njerëzore kryesisht në fushën e historisë ushtarake, por edhe të teorisë ushtarake. Ka botuar librat: "Historia e Artit

dimrin 1943-1944 (tema e disertacionit), si dhe një cikël leksionesh e metodikash për lëndët e zbulimit ushtarak, të ushtrive të huaja e të historisë ushtarake që kapin gjithsejt rreth 2100 faqe.

Nga numri i madh i referateve të mbajtura në konferenca kombëtare e ndërkombëtare, po përmendim disa: Lufta e armatosur faktor kryesor për fitoren dhe ruajtjen e pavarësisë së shtetit shqiptar 1832-1920; Probleme të artit ushtarak në Luftën e Vlorës të vitit 1920; Pse kërkohet inkuadrimi në NATO; Vështrim në politikën dhe strategjinë e Lëvizjes Kombëtare shqiptare ndaj periudhave ndërluftuese në Luftën e Parë Bllkanike 1912-1913; Shqipëria dhe Lufta Italo-Greke; NATO, UÇK dhe Shqipëria në Luftën e Kosovës; Çështje të bashkëveprimit të UNÇSH me misonet aleate britanike gjatë Luftës së Dytë Botërore; Shqipëria në planet gjeostrategjike gjatë gjysmës së parë të shek. XX; Shtypi dhe botimet për Shqipërinë dhe shqiptarët gjatë shek. XX dhe ndikimi i tyre në luftërat dhe faktorët ushtarak; Ndërvartësia ndërmjet faktorit ekonomik dhe ushtarak në dy konfliktet e mëdha botërore të shek. XX, krahasime dhe përfundime; Çështje të strategjisë ushtarake të LANÇ-it; Synimet gjeostrategjike të pushtuesëve nazifashistë ndaj Shqipërisë në Luftën e Dytë Botërore etj.

Vlerësuar më çmim të Republikës dhe kontribues enciklopedik

Objekt trajtese janë bërë problem të tilla si roli dhe funksionet e Këshillit të Mbrojtjes, funksioni i komandantit të Përgjithshëm, çështje të reformës në ushtri, çështje të strategjisë së LANÇ-it e të bashkëveprimit me aleatët e mjaft të tjera. Interes ka ngjallur analiza e disa problemeve me ndjesi shoqërore si revolta popullore dhe shpërbërja e ushtrisë në vitin 1997, kushtet për anëtarësim në NATO, një shikim retrospektiv në monarkinë e mbretit Zog, debat me zonjën Nexhije Hoxha për librin miqësi e tradhëti, etj. Në një bllok me rreth 20 shënime botuar në revista shkencore dhe në shtypin e kohës ka trajtuar problem të luftës dhe zhvillimeve në Kosovë nëpërmjet analizës të rolit të UÇK-së dhe luftës së armatosur, strategjisë së NATO-s për çlirimim e Kosovës, Kosova në rrjedhat e gjeopolitikës, stabiliteti dhe siguria në Kosovë etj. Ka dhënë një ndihmesë në përgatitjen e Fjalorit Enciklopedik shqiptar, Fjalorit Enciklopedik ushtarak në fushën e historisë ushtarake, si dhe ka hartuar një numër zërash. Ka dhënë kontribut në Fjalorin Enciklopedik shqiptar botim i vitit 2008, duke qenë anëtar i redaksisë së fushës së Mbrojtjes, Rendit dhe Historisë Ushtarake për përgatitjen e Enciklopedisë Shqiptare (10 vëllimshe). Është përfshirë në botime të kontribuesit enciklopedik të QH të Kembrixhit dhe të Institutit Amerikan të Biografive. Mban medalje ushtarake (dekorata) akorduar nga Kuvendi Popullor dhe vendimin e Këshillit të Ministrave datë 15 nëntor 1989, për çmim të Republikës të shkallës së dytë për përgatitjen me cilësi të librit të HAU të LANÇ-it. Është i martuar në vitin 1962 me Dhimitra Koroveshin, e cila ka përfunduar studimet për mjekësi në Tiranë dhe ka kanë dy vajza të cilat kanë mbaruar studimet e larta universitare dhe punojnë në sektorë të ndryshëm me ndershmëri dhe përkushtim.

N/KOL (R) KANAN HIMAJ
Qendra e Doktrinës dhe Kërkimit

Misionet e FA në operacionet e hapësirës kibernetike

Aktualisht, dixhitalizimi i shoqërisë është bërë një fenomen kryesor në të gjithë botën. Kontributet e rëndësishme për shfaqjen e këtij fenomeni konsistojnë në disponueshmërinë e vazhdueshme të shërbimeve të ofruara nga rrjeti global i Internetit, larmia, numri dhe dobia e pajisjeve dixhitale, dhe zhvillimi i funksioneve dixhitale të njerëzve. Sot, sulmet kibernetike janë shumë komplekse dhe të sofistikuar, të mbështetura dhe të përdorura nga aktorët e shtetit për interesin e tyre ekonomik, politik, ushtarak ose informativ. Forcat e Armatosura janë objektivi i krimit kibernetik për të marrë sa më shumë informacion, dhe sa më e vlefshme që ai të jetë, aq më shumë rritet interesi i sulmuesit. Investimet në veprime të tilla mbështeten nga aktorë shtetërorë dhe jo shtetërorë. Në këtë kontekst, hapësira në internet identifikohet si një fushë operacionesh, e njohur nga NATO që nga viti 2016. Me këtë akreditim, shtetet, pavarësisht nëse janë anëtare të aleancës, kanë ndryshuar qasjen e tyre ndaj sigurisë kibernetike, duke u përfshirë në përbajtjen e strategjive, doktrinave, procedurave ose rregulloreve të tjera, në krijimin dhe zhvillimin e strukturave të specializuara me personel të kualifikuar, teknikë dhe pajisje të përshtatshme për të përmbushur standardet aktuale të sigurisë. Njohja zyrtare e NATO-s për hapësirën në internet si një mjedis operacional së bashku me katër mjediset e tjera operative (ajri, deti, toka dhe hapësira) ka bërë që shtetet anëtare të rikonfigurojnë strategjitë e mbrojtjes, doktrinën ushtarake dhe aftësitë reaguese. Për më tepër, investimet në mbrojtjen kibernetike janë bërë prioritet e pamohueshme në kontekstin e arritjes së objektivave kryesore të sigurisë kombëtare. Strategjia për Mbrojtjen Kibernetike RSH, 2018-2020 thekson: "Duke investuar në mbrojtjen kibernetike dhe aftësitë operacionale, do të jemi në gjendje të garantojmë sisteme të teknologjisë së lartë për Forcat e Armatosura, që ata të kryejnë me sukses detyrat e tyre".

Përshkrimi i operacioneve të hapësirës në internet

Vëmendja e veçantë nga shtetet, që përfshijnë strukturat e forcave ushtarake, drejtohen në zhvillimin e një mbrojtjeje optimale të sigurisë në internet. Kjo përshkruhet në një seri argumentesh. Një nga këto është evolucioni i sulmeve në internet në infrastrukturë të ndryshme kritike, përfshirë infrastrukturën ushtarake, që synon të destabilizojë sigurinë kombëtare. Rreziqet e infrastrukturave kritike janë ato dobësi ose rrethana që mund të shfrytëzohen nga kërcënime të caktuara, në mënyrë që dobësitë e infrastrukturave kibernetike të synohen nga individë të ndryshëm, grupe, aktorë shtetërorë dhe jo-shtetërorë.

Një argument tjetër që mbështet argumentin e mëparshëm jepet nga mundësia që aktorët e shtetit të përdorin sulme në internet paralelisht me kryerjen e veprimeve ushtarake, të konfirmuara nga ngjarjet në Gjeorgji (2008), dhe më pas nga lufta hibride në Ukrainë. Gjithashtu, një argument tjetër është zhvillimi i pajisjeve moderne ushtarake në përputhje me teknologjitë e reja të informacionit, komunikimit dhe shfaqjen e sistemeve të integruara (p.sh. komanda, kontrolli, komunikimi, kompjuterët, inteligjenca, mbikëqyrja, blerja teknologjike dhe rindërtimi-C4ISTAR), duke lehtësuar sa më shumë që të jetë e mundur arritja e komandë-kontrollit. E fundit, por jo më pak e rëndësishme, orientimi i disa vendeve drejt një sulmi në internet, shfrytëzimi i avantazheve të reja, fuqia e fituar dhe statusi i lojtarit në hapësirën në internet mund të jetë një argument tjetër.

Në krahasim me ato të ekspozuara më lart, edhe te ne ekziston nevojja për të zbatuar politikën e sigurisë kibernetike specifike për hartimin, trajnimin dhe operacionlizimin e strukturave ushtarake në internet, si dhe për-

gatitjen, organizimin dhe sjelljen e procesit të planifikimit të operacioneve në hapësirën kibernetike.

Nga këto konsiderata është e qartë se për të zhvilluar dhe zbatuar masa të tilla, është e nevojshme të merren parasysh kërkesat e FA, si dhe misionet thelbësore që strukturat ushtarake kërkohen të kryejnë në nivelin strategjik dhe operacional, me qëllim të mbrojtjes dhe sigurisë së vendit. Për sa i përket veprimit ushtarak, arritja e mbrojtjes në internet është baza e disa faktorëve:

Së pari, përpjekjet e institucioneve publike dhe private të përfshira në sigurinë në internet janë rritur në mënyrë të konsiderueshme dhe janë të drejtuara për të mbështetur aktivitetet jetësore të shoqërisë. Në rast të ndonjë sulmi në internet, rekomandohet, nëse lejon koha, ndërhyrjen me ekip të specializuar (p.sh. në disa vende quhet: Ekipi i Reagimit të Emergjencave Kompjuterike-CERT, i cili mundet të ndërtohet edhe te ne.

Së dyti, sulmet mund të fillojnë si para ashtu edhe gjatë konfliktit. Kjo është arsyeja pse, masat e sigurisë kibernetike merren gjatë procesit të planifikimit të operacioneve në hapësirën në internet. Prandaj, integrimi i mbrojtjes në internet në procesin e planifikimit të operacioneve të hapësirës së internetit është thelbësor, duke pasur parasysh që hapësira në internet përmbush atributet e një hapësire të re njëbeteje.

Së treti, hapësira në internet duke u bërë një hapësirë beteje, përfshinë edhe disa nga rregullat themelore të një konfliktit të armatosur. Kështu që, objektivat dhe misionet e mbrojtjes në internet përshtaten me këto rregulla, dhe gjatë operacioneve, forcat ushtarake të angazhuara në luftime, nëse kanë aftësi sulmuese, mund të zbatojnë parimin që mbrojtja si veprimi më i mirë. Bazuar në rekomandimet e shkruara në Manualin e Talinit, (I autorizuar nga nëntëmbëdhjetë ekspertë të së drejtës ndërkombëtare, "Manuali i Tallinn 2.0 mbi Ligjin Ndërkombëtar, i zbatueshëm për operacionet në internet", botuar në vitin 2017), një shtet ka të drejtë të reagojë, përfshirë përmes veprimit në internet, ndaj një sulmi në internet, si përgjigje ndaj shkeljes së ligjit ndërkombëtar të një shteti tjetër, në mënyrë që të përcaktojë, të respektojë detyrimin e tij për t'u përgjigjur ligjit të zbatueshëm ndërkombëtar në hapësirën në internet duke mbrojtur të drejtat ligjore të shtetit të prekur.

Shtresat e ndërvarësisë së hapësirës në internet

Nga këndvështrimi i NATO-s, mbrojtja kibernetike është e integruar në planifikimin operacional dhe misionet e

Aleancës, të mbështetur bashkërisht nga Shtetet Anëtare, për të kontribuar deri te suksesi i tyre. Për më tepër, kjo do të sigurojë një organizim më efektiv të mbrojtjes së NATO-s kundër sulmeve në internet dhe një menaxhim më të mirë të burimeve, kapaciteteve dhe aftësive.

Niveli fizik siguron qarkullimin e të dhënave dhe përbëhet nga dy përbërës të rrjetit kibernetikë, përkatësisht: përbërësi gjeografik dhe komponenti fizik i rrjetit. Komponenti gjeografik ka rolin pranimit të infrastrukturave kibernetike në mjediset e tij specifike (tokën, ujën, ajrin dhe hapësirën), ndërsa përbërësi fizik i rrjetit është i përbërë nga infrastruktura kibernetike të cilat mbështeten nga lidhjet për rrjetin fizik të cilat janë një kombinim i telave, lidhjeve tërësisht të satelitit. Nga këtu, mund të vërehet nevojja për të ruajtur nivelin e duhur të sigurisë kibernetike, secilës kategori të forcave që pajisen me mekanizma mbrojtës kibernetikë.

Niveli i dytë është ai i rrjetit logjik, në të cilin përbërësit lidhen në mënyrë që nxirren nga rrjeti fizik. Për shembull, nyjat e rrjetit që lidhen me njëri-tjetrin në formën ose marrëdhënien që nuk janë të lidhura me një rrugë individuale, rrugë specifike ose nyje. Një shembull tjetër është përbajtja e faqeve të internetit të ruajtjes (pritjes) në serverë në vende të ndryshme fizike, të cilave mund të arrihen nga një objekt i vetëm i burimeve uniforme (URL) ose një adresë e vetme në internet.

Niveli i tretë, personaliteti kibernetikë paraqet një nivel më të lartë të abstraksionit të rrjetit logjik dhe përdor rregullat e tij për të zhvilluar një paraqitje dixhitale të identitetit të individëve ose subjekteve në hapësirën në internet. Ky nivel përbëhet nga njerëz me statusin e përdoruesve të rrjetit me një ose më shumë identitete që mund të jenë të dukshëm dhe të vepruese. Përdoruesit ushtarakë me profil personal të personalitetit kibernetikë mund të krijojnë dhe mirëmbajnë shumë karaktere në internet përmes adresave të veçanta të postës elektronike (private dhe në punë), përmes identiteteve të ndryshme në forume dhe në rrjetet sociale. Në këtë nivel, ndryshimet mund të bëhen më shpejt sesa ndryshimet që lidhen me nivelin fizik. Mundësitë e hyrjes së një përdoruesi ushtarak në disa sisteme kompjuterike të lidhura me rrjetet janë gjithnjë e më të mëdha dhe të kufizuara në dy kategori: qëllime personale ose ushtarake. Mundësitë private janë ato që i japin atij të drejtën të përdorë aplikacionet e ofruara nga ofruesit e shërbimeve të Internetit për qëllime personale.

Misionet e operacionit në hapësirën kibernetike

Karakteristika e misionëve për strukturat e mbrojtjes kibernetike synojnë të arrijnë objektivat duke përfunduar veprimet që përfshijnë hapësirën në internet. Disa specialistë të mbrojtjes kibernetike kanë mbizotëruar një numër qasjesh për klasifikimin e misionëve të operacioneve në hapësirën në internet. Megjithatë, një qasje e qëndrueshme për një zonë të gjerë të strukturave të mbrojtjes kibernetike në kontekstin e planifikimit dhe kryerjes së operacioneve ushtarake është dhënë nga Publikimi Joint3-12: Operacionet e hapësirës në internet, SHBA. Duke u nisur nga botimi i sipërpërmendur, misionet në internet mund të kategorizohen si: sulmuese, mbrojtëse dhe proaktive, duke përmendur se misioni i fundit i listuar quhet operacione DODIN (Rrjeti i Informacionit të Mbrojtjes së Departamentit të Mbrojtjes). Për nga përbajtja e tyre, DODIN mund të asimilohet si misione aktive për të përgjithësuar dhe eliminuar veçantitë e kësaj strukture.

Prandaj, misionet aktive karakterizohen nga operacione që sigurojnë, ruajnë dhe mbështesin sigurinë kibernetike të infrastrukturave kritike, si dhe konfigurimin, menaxhimin dhe zgjerimin e rrjetit. Një veçanti tjetër konsiston në testimin dhe vlerësimin e sigurisë në mënyrë që të eliminohen çdo dobësi dhe kërcënim. Operacionet aktive janë të përhershme përmes ngjarjeve të planifikuara rregullisht.

Operacionet e mbrojtjes në internet në hapësirat mbrojtëse - DCO përfshijnë mbrojtjen e brendshme, të autorizuar nga mënyra në këmbë, duke përfshirë elementët kibernetikë të ridrejtimin ose izolimit të kërcënimeve të përparuara të vazhdueshme dhe elementëve kibernetikë të rindërtimit ose rivendosjes së sigurisë së infrastrukturës kibernetike të degraduar, komprometuar ose të prekur. Misionet mbrojtëse mund të fitojnë një formë tjetër në FA, kështu që mbrojtja kibernetike mund të përfaqësohet në një nivel më të gjerë, duke çuar në rrjete private ose partnerë të misionit.

Gjithashtu, kategori e dytë e misionëve mbrojtëse është identifikuar nga përgjigja DCO-RA (Mbrojtja e Operacioneve të Hapësirës Kibernetike-Veprim Reagimi) ndaj sulmeve kibernetike në situata konfliktit, dhe madje përdorimi i forcës fizike për të shkatërruar infrastrukturën kritike të armikut, duke marrë parasysh sigurinë e kërcënimit dhe shkalla e dëmit të shkaktuar. Në këtë lloj misioni rekoman-

dohet që drejtuesit ushtarak dhe komandat përgjegjëse në FA të koordinojnë mirë me aleatët, të zhvillojnë analizë e kujdeshme, duke ndjekur rreptësisht rregullat e standardeve të pjesëmarrjes, Rregullat e Angazhimit në Operacion (ROE).

Operacionet Sulmuese të hapësirës në internet-Misionet e OCO-së kanë për qëllim të krijojnë fuqi kibernetike ndaj kundërshtarëve duke ndërmarrë veprime për të mbështetur arritjen e qëllimeve përfundimtare. Misionet sulmuese mund të prodhojnë efekte të kontrolluara në mjedisin fizik të armikut, më saktësisht në sistemet e tij të armëve, kontrollin e komandës, objektivat strategjikë dhe infrastrukturat kibernetike. Misionet sulmuese i drejtohen tërësisht armikut, duke kërkuar një analizë të kujdeshme të fushës, koordinimin ushtarak, qëllimet e matshmeve dhe pajtueshmërinë me Rregullat e Angazhimit në OperacionROE.

Veprimet në hapësirën në internet

Kryerja e detyrave të përmendura më lart përfshijnë kryerjen e veprimeve që përdorin aftësitë e hapësirës kibernetike, duke kontribuar plotësisht në efektet e hapësirës në internet[5]. Sipas të detyrave dhe ideve të publikuara edhe ne doktrinën dhe manualin tona, por të mbështetur në Publikimet e NATO-s, këto veprime përfshijnë sigurinë e hapësirës në internet, mbrojtjen, shfrytëzimin dhe sulmin. Në kontekstin e sigurisë kibernetike, veprimet e sigurisë janë krijuar për të bllokuar qasjen e paautorizuar në mënyrë që të mbrojnë infrastrukturën kibernetike dhe informacionin që ata përmbajnë në mënyrë që të sigurojë konfidencialitetin, disponueshmërinë, integritetin. Veprimet e sigurisë kanë rolin e zvogëlimit ose eliminimit të dobësive që mund të shfrytëzohen nga kundërshtarët e mundshëm duke zbatuar politika të sigurisë dhe tërësisht sigurinë duke shtuar zgjidhje dhe promovuar një kulturë të sigurisë për përdoruesit, sidomos në kushtet e vendit tonë në të cilën jemi në njëeksperiencë fillestare të hapësirës kibernetike.

Aksionet e mbrojtjes kibernetike zbatohen për të luftuar kërcënimet e kundërshtarëve pasi ato kanë shkelur ose do të shkelin masat e sigurisë dhe përfshijnë zbulimin, përshkrimin, kontrollin dhe zbutjen e kërcënimeve. Objektivat e misionëve të operacionit në hapësirën në internet janë përmbushur përmes një kombinimi ose më shumë prej këtyre veprimeve. Në planifikimin, autorizimin dhe vlerësimin e misionëve të operacioneve në hapësirën në internet, është e rëndësishme që vendimmarrësi, së bashku me ekipin e planifikimit, të marrin parasysh veprimet që janë të autorizuara. Në pjesën më të madhe, administrimi i mbrojtjes ofrojnë misione fillestare të operimit në hapësirën në internet, ndërsa misionet Observatori i Karbonit Orbital (OCO) ose Mbrojtja e Operacioneve të Hapësirës Kibernetike-Veprim Reagimi (DCO-RA) janë episodike dhe mund të kërkojnë manovra klandestine ose të dukshme. Prandaj, autorizimi i misionëve duhet të bëhet veçmas.

Aktualisht, çështjet e ndjeshme dhe të diskutueshme të mbrojtjes kibernetike, siç është fakti që shtetet nuk marrin përsipër sulme kibernetike në kontekstin e mungesës së rregullimit dhe konsensusit global, si dhe mënyrën e marrjes së vendimit për misione sulmuese, mbeten disa të temave kryesore me interes për mjedisin operacional të hapësirës në internet.

Jens Stoltenberg në Universitetin Columbia

NATO: Ruajtja e sigurisë në një botë në ndryshim

Fjala e Sekretarit të Përgjithshëm të NATO-s, Jens Stoltenberg në Universitetin Columbia

Përgatiti: MSC. MIMOZA GOLIKJA

Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s, Jens Stoltenberg, iu drejtua me një fjalim fakulteteve dhe studentëve në Universitetin Columbia në New York më 26 shtator, 2019. Ai foli se si vlerat demokratike janë nën presion, se si ekuilibri global në ndryshim i fuqisë dhe teknologjitë e reja shkatërruese rrisin paqëndrueshmërinë në të gjithë botën. “Një NATO e fortë dhe e bashkuar mbetet mënyra më e mirë për të mbrojtur shoqëritë tona të hapura, demokratike”. Duke mbrojtur vlerat tona, duke investuar në mbrojtjen tonë dhe duke ruajtur përparësinë tonë teknologjike, “ne do të vazhdojmë të jetojmë në një botë lirie, paqeje dhe prosperiteti”, tha Sekretari i Përgjithshëm. Stoltenberg ishte në New York për takimet e Asamblesë së Përgjithshme të Kombeve të Bashkuara.

“Eshtë vërtet një kënaqësi dhe nder për të qenë sot në Universitetin Columbia. Ky është një nga universitetet më të mëdha dhe universitetet më të njohura në botë, dhe për këtë arsye ndihem vërtet i nderuar që jam këtu. Më duhet të pranoj gjithashtu që gjithmonë kam një ndjenjë shumë të veçantë kur vizitoj institucionet akademike pasi ky universitet, siç thashë pak më parë se të hyja në këtë sale, plani im, ëndrrën ime ka qenë gjithmonë të bëhem akademik, për të pasur një karrierë akademike, dhe unë në të vërtetë bëra një përpjekje shumë, shumë vjet më parë, madje kam punuar me kërkime mbi ekonometrinë dhe matematikën për dy vjet, sepse plani im ishte që atëherë ta bëja vërtet jetën akademike, por më pas më kërkuan të bëhesha zv/ ministër i mjedisit dhe i premtova veten time, i premtova gruas time, se do ta bëja këtë vetëm për dy vjet dhe pastaj do të kthehesha në bukurinë e kërkimit. Por unë jam akoma në politikë, kështu që karriera ime akademike nuk do të hiqet kurrë nga mendja. Pra, nëse nuk studioni shumë, përfundoni si Sekretar i Përgjithshëm i NATO-s, kështu që ... duhet të keni kujdes!

Por duke qenë se nuk jam në gjendje të punoj në një institucion akademik, vlerësoj t'i vizitoj ato dhe të shoh energjinë e studentëve dhe të nuhas bukurinë e kërkimit dhe të jetës akademike. Kolumbia është jo vetëm një universitet i shkëlqyeshëm, por edhe Kolumbia ndodhet në një qytet të madh, qytetin e New York dhe New York ka formuar botën në kaq shumë mënyra dhe ka ai ka formuar NATO-n. Kohët e fundit shënuam përvjetorin 11 shtatorit me një moment heshtjeje në Selinë e NATO-s, menjëherë pranë rrezes së çelikut të shtrembëruar nga Qendra Botërore e Tregtisë, e cila është në hyrje të Selisë së NATO-s. Një përmendore e qëndrueshme për të gjithë ata që vdiqën në atë ditë të tmerrshme dhe një kujtesë e përditshme për të gjithë ata që punojnë në NATO për rëndësinë e qëndrueshme të 11 shtatorit për Aleancën tonë. Sepse kur Shtetet e Bashkuara u sulmuan nuk ishin vetëm. Brenda disa orësh dhe për herë të parë në historinë tonë, NATO thirri nenin 5, klauzolën tonë të mbrojtjes kolektive, e cila thotë se një sulm kundër njërit është një sulm kundër të gjithëve. Të gjithë për një dhe një për të gjithë. Mënyra se si kombet tona punuan së bashku pas 11 shtatorit tregon forcën e lidhjes transatlantike dhe forcat tona qëndrojnë së bashku. Ne gjithashtu do të na duhet kjo në të

ardhmen. Ka shumë sfida, por sot do të përqendrohemi në tre prej tyre: vlerat tona janë nën presion; bilanci global i fuqisë po ndryshon; dhe teknologjia e re po ndryshon natyrën e luftës.

Së pari, vlerat

NATO është një ide e jashtëzakonshme, për të bashkuar kombet që ndajnë të njëjtat vlera: demokracinë, lirinë dhe sundimin e ligjit dhe për t'i bashkuar ato në kauzë të përbashkët, për të ruajtur sigurinë tonë kolektive në dritën e kundërshtarëve me të cilët askush nuk mund të ballafaqohej vetëm. Lufta e Ftohtë, aq sa çdo gjë, ishte një betejë e ideve të vlerave, dhe në fund të fundit ishte një betejë që ne fituam. Vlerat tona demokratike dhe vazhdojnë të jenë të tilla, janë një fener për njerëzit e shtypur në të gjithë botën. Ambasadori Blinken, i cili ishte ambasadori amerikan në Hungari në vitet 1990, e di shumë mirë këtë.

Ndërsa Lufta e Ftohtë mori fund, popujt e Evropës Qendrore dhe Lindore ishin në ankth për të siguruar lirinë e tyre të re të gjetur. Hapi i parë i madh ishte anëtarësimi në NATO. Perspektiva për t'u mirëpritur në familjen tonë i ndihmoi ato kombe të bëjnë reforma të vështira demokratike dhe ekonomike. Anëtarësimi në NATO u dha atyre sigurinë se ato ishin të sigurt dhe besimin për t'u përqëndruar në rritje, në mirëqenien e njerëzve të tyre dhe së shpejti në anëtarësimin në Bashkimin Evropian. Sot, ato janë kombe të forta të pavarura, falë pjesës më të madhe të bazës së sigurisë që vjen me anëtarësimin në NATO.

Sot, vlerat tona janë përsëri nën presion. Ne e shohim këtë në vendet

tona, ku ne përballemi me fushata të sofistikuar dezinformimi, që synojnë të minojnë proceset tona demokratike, duke u përzier në zgjedhjet tona demokratike dhe sulmet kibernetike mbi qeveritë, institucionet dhe kompanitë tona. Dhe vlerat tona nuk mbahen në mënyrë universale. Në shumë vende, njerëzve u është mohuar e drejta për të zgjedhur udhëheqësit e tyre, të burgosur për të shprehur pikëpamjet e tyre politike dhe të monitoruar nga afër nga qeveritë, duke përdorur teknologjinë e fundit. Megjithatë, nga Moska në Hong Kong, ne gjithmonë mund të shohim se si njerëzit janë të gatshëm të ngrihen në këmbë dhe të luftojnë për liri, pavarësi nga mosmarrëveshjet. Kjo tregon forcën e qëndrueshme të vlerave tona. Ne besojmë në të thjeshtë sepse demokracia është më e mirë se diktatura, toleranca është më e mirë se intoleranca, dhe liria është më e mirë se shtypja.

Sfidë e dytë është ekuilibri ndryshues i fuqisë

Sot, vendet e Aleancës së NATO-s përbëjnë afërsisht gjysmën e PBB-së globale. 20 vjet më parë, kjo shifër ishte pothuajse 75%. Gjatë dekadës tjetër, Kina parashikohet të kapërcejë Shtetet e Bashkuara si ekonomia më e madhe në botë. Dhe shpenzimet ushtarake nga Kina pothuajse janë dyfishuar gjatë dhjetë viteve të fundit, duke i dhënë asaj buxhetin e dytë më të madh të mbrojtjes në botë pas Shteteve të Bashkuara. Në të njëjtën kohë, ne po shohim sfida ndaj rendit të vendosur të bazuar në rregulla. Rusia nuk është partneri që dikur kemi shpresuar të jetë. Në vend se të ndiqte normat dhe rregullat ndërkombëtare,

po i minon ato. Nga aneksimi i tij i paligjshëm i Krimesë deri tek përpjekjet për atentat në territorin e NATO-s, nga sulmet kibernetike dhe fushatat e dezinformative deri tek mbështetja e regjimit të Asadit në Siri. Po ashtu, po investon shumë në forcat e saj të armatosura, duke zëvendësuar anijet e plakura, transportuesit dhe avionët, si dhe duke investuar në sisteme të përparuara armësh siç janë topat lazer. Ne gjithashtu shohim përhapjen e armëve të shkatërrimit në masë dhe sjellje agresive dhe destabilizuese nga kombet si Irani dhe Koreja e Veriut. E gjithë kjo do të thotë që, për të mbrojtur lirinë tonë, duhet të vazhdojmë të investojmë në mbrojtjen tonë. Të gjithë Aleatët e NATO-s po rritin shpenzimet e mbrojtjes dhe më shumë aleatët po plotësojnë udhëzimin e shpenzimit të 2% të PBB-së për mbrojtjen e tyre. Deri në fund të vitit të ardhshëm, Aleatët evropianë dhe Kanadaja do të kenë harxhuar një shtesë prej 100 miliardë US \$ për mbrojtje që nga viti 2016. Ekonomikisht, politikisht dhe ushtarakisht, së bashku ne jemi më të fortë.

Sfidë e tretë është ritmi i shpejtë i ndryshimit teknologjik shkatërrues

Kjo po transformon jetën tonë të përditshme. Teknologjia ndryshon shpejt. Jemi në mes të një revolucionit të ri industrial. Inteligjenca artificiale, njohja e fytyrës, të dhëna të mëdha, bioteknologjia, teknologji të jashtëzakonshme që kanë potencialin për të revolucionarizuar shoqëritë tona. Ato mund të na ndihmojnë të zgjidhim disa nga problemet tona më të vështira: shërimin e sëmundjeve,

trajtimin e ndryshimit të klimës, rritjen e ekonomive tona.

Në ceremoninë e hapjes së Lojërave Olimpikë Dimërore të vitit të kaluar, ne pamë një pilot të kontrollojë më shumë se 1200 dronë në një shfaqje mahnitëse të dritës. Ekranin ishte i bukur. Por imagjinoni që e njëjta teknologji është duke u përdorur për të dëmtuar një transportues avionësh të artit, apo edhe për të shkatërruar një vendndodhje qeverie. Disa teknologji civile mund të përdoren për qëllime ushtarake dhe të tjera janë duke u zhvilluar posaçërisht për përdorim ushtarak, siç janë raketat hipersonike, sistemet autonome të armëve dhe lufta kibernetike. E gjithë kjo po ndryshon natyrën e luftës.

Për 70 vjet, frenimi dhe mbrojtja e NATO-s është mbështetur në ruajtjen e avantazhit tonë teknologjik, në të qenit më të mirë dhe më të përparuar sesa kundërshtarët tanë. Ne e kemi bërë këtë duke investuar më shumë në kërkime dhe zhvillim se kushdo tjetër, por sot jemi nën një konkurrencë të ashpër. Për shembull, Presidenti Xi ka njoftuar planet që Kina të bëhet fuqia kryesore në botë në inteligjencën artificiale deri në fund të vitit 2030 dhe po investon miliarda dollarë për ta bërë atë të ndodhë. Siguria jonë në të ardhmen varet nga aftësia jonë për të kuptuar, përvetësuar dhe zbatuar teknologjitë në zhvillim që shfaqen. NATO ka një rol kryesor në këtë transformim. Mund të shërbejë si një forum për Aleatët dhe partnerët që të marrin në konsideratë pyetjet e vështira, etike dhe ligjore që do të lindin në mënyrë të pashmangshme nga këto teknologji. Me rëndësi, NATO koordinon planifikimin e mbrojtjes midis kombeve, duke siguruar që Aleatët po investojnë, zhvillojnë dhe miratojnë teknologjitë e fundit dhe krijojnë standarde, procedura dhe mënyra të tjera për të ruajtur aftësinë tonë për të punuar së bashku, në kohë paqeje, në krizë dhe, kur është e nevojshme, në luftime.

NATO u krijua nga njerëz që mund të shihnin përtej botës ashtu siç ishte, drejt botës ashtu siç mund të ishte, dhe më pas të vepronin për të formuar të ardhmen. Në atë kohë, ata mund të shihnin kërcënimin e tmerrshëm të paraqitur nga Bashkimi Sovjetik, por ata gjithashtu mund të shihnin forcën e mundshme të demokracive perëndimore të bashkuar për paqen. NATO është baza e sigurisë sonë. E ardhmja e saj do të përcaktohet nga udhëheqësit tanë të ardhshëm. Nga drejtuesit me të njëjtën aftësi për të formuar botën tonë për më mirë. Ju do të jeni në mesin e atyre udhëheqësve dhe duke mbrojtur vlerat tona, duke investuar në mbrojtjen tonë dhe duke ruajtur përparësinë tonë teknologjike, ne do të vazhdojmë të jetojmë në një botë lirie, paqeje dhe prosperiteti.

Rihapet në Serbi objekti i demilitarizimit i bashkëfinancuar nga NATO

Do demilitarizohen rreth 1.300 ton municione: kostoja totale 4,150,000 euro

Dhjetëra zyrtarë nga Serbia, vendet donatore dhe NATO u mbledhën në qytetin serb Kragujevac më 25 shtator 2019, për të shënuar rihapjen dhe zgjerimin e objektit kryesor të vendit për demilitarizim. Objekti i rinovuar do të ndihmojë në shpejtimin e shkatërrimit të rreth 1.300 tonë plumba të vjetër, mortaja, raketa dhe raketa nga rezervat serbe, duke e bërë Serbinë dhe rajonin më të sigurt. “Serbia është fqinji ynë dhe një partner i vlerësuar,” tha zëdhënësja e NATO-s, Oana Lungescu. “NATO është e përkushtuar të ndihmojë vendet e Ballkanit Perëndimor, përfshirë Serbinë, të ruajnë në mënyrë të sigurt rezervat e armëve të tyre dhe të shkatërrojnë municionet e vjetra dhe të rrezikshme të

tepërta. Kjo është e mirë për Serbinë dhe e mirë për rajonin “.

Serbia mban rezerva të konsiderueshme të municioneve të vjetra dhe të paqëndrueshme që mund të paraqesin rreziqe për popullatën dhe mjedisin. Për vite me radhë, NATO po ndihmon autoritetet serbe për të shkatërruar municionin e vjetër të mbetur nga luftërat e viteve 1990. Deri më tani, me ndihmën e NATO-s janë shkatërruar rreth 255 ton materiale të rrezikshme dhe municione të vjetëruara. Në përgjithësi, projekti synon asgjësimin e sigurt të rreth 1.300 ton municioneve me një kosto totale prej 4,150,000 EUR, të paguara nga Aleatët e NATO-s. Agjencia e Mbështetjes dhe Prokurimit e NATO-s është përgjegjëse për projektin që filloi në vitin 2016.

Jens Stoltenberg vizitë në West Point

Studentët e West Point kanë shërbyer me nder në NATO

Stoltenberg: Studentët e West Point kanë shërbyer me nder nën flamurin e NATO-s

Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s, ishte në SHBA, për pjesëmarrjen në seancën e 74-të të Asamblesë së Përgjithshme të Kombeve të Bashkuara (UNGA), së bashku me liderët e tjerë botërorë në New York. Ai zhvilloi takime me zyrtarë të lartë në margjinat e Asamblesë, por gjithashtu gjatë qëndrimit të tij në SHBA ai ishte në Akademinë Ushtarake të Shteteve të Bashkuara, West Point, (25 shtator 2019), ku mbajti dhe një fjalim para studentëve të akademisë duke shprehur kënaqësinë dhe nderin e madh të të qenit atje. “West Point, vend i jashtëzakonshëm i mësimit”, tha Stoltenberg, “është kënaqësi të takohem me ju, udhëheqësit e ardhshëm të forcave të armatosura të Amerikës. West Point ka të bëjë me ndërtimin e burrave dhe grave të përsosmërisë, vendosmërisë dhe karakterit. E ka bërë këtë për më shumë se 200 vjet. Rregullat këtu janë me të drejta, kaq të rrepta dhe jam i sigurt se disa nga ju, herë pas here, mund ta shohin këtë pak më të vështirë”, tha Sekretari i Përgjithshëm. Ai tha se të diplomuarit e kësaj Akademie kanë luajtur gjithmonë një rol të rëndësishëm në Aleancën e NATO-s dhe se gjeneral Eisenhower ishte Komandanti i parë Suprem i Aleatëve në Evropë. “Shumica e atyre që ndiqnin gjurmët e tij kishin veshur gjithashtu uniformën gri të një kadeti, siç kanë bërë disa nga udhëheqësit tanë të vjetër të tanishëm, përfshirë gjeneralin Austin Scott Miller, komandantin e Misionit të Mbështetjes së Vendosur të NATO-s në Afganistan dhe Forcave të Shteteve të Bashkuara në Afganistan”, tha ai. Përgjatë viteve, “studentët e West Point kanë shërbyer me nder nën flamurin e NATO-s”, theksoi Stoltenberg, “kanë qëndruar përpara Bashkimit Sovjetik gjatë Luftës së Ftohtë, mbarimit të gjakderdhjes në Ballkan, luftimit të terroristëve në Afganistan dhe ata vazhdojnë ta bëjnë botën një vend më të mbrojtur dhe më të sigurt çdo ditë”, tha ai duke nënvizuar nderimin për të gjithë. Aleanca këtë vit po feston 70 vjetorin, duke filluar festimet në prill në Uashington, qyteti ku u nënshkrua traktati themelues i NATO-s në 1949, “mua më dha privilegjin e madh të drejtoja një takim të përbashkët të Kongresit të Shteteve të Bashkuara”, tha Stoltenberg. “Për të bashkuar kombet që ndajnë vlerat e demokracisë, lirisë dhe sundimit të ligjit dhe për t’i bashkuar ata në kauzë të përbashkët, për të ruajtur sigurinë tonë kolektive në dritën e armiqve që askush nuk mund të përballonjë vetëm, NATO u krijua nga burra të larpamësisë që mund të shihnin përtej botës ashtu siç ishte, drejt botës ashtu siç mund të ishte”, nënvizoi Sekretari i Përgjithshëm. “Ata mund të shihnin kërcënimin e tmerrshëm të paraqitur nga Bashkimi Sovjetik, por ata gjithashtu mund të shihnin forcën e mundshme të demokracive perëndimore të bashkuar për paqen. Kjo është një pjesë e rëndësishme e historisë së NATO-s”, tha ai për të parë botën ashtu siç është, por edhe për të imagjinuar botën ashtu siç mund të ishte dhe pastaj për të vepruar për ta formësuar atë. Duke folur mbi 70 vjet, të pengimit dhe mbrojtjes, ai tha se NATO është mbështetur në ruajtjen e avantazhit teknologjik, “duke qenë më të mirë dhe më të përparuar sesa kundërshtarët tanë, ne e kemi bërë këtë duke investuar më shumë në kërkime dhe zhvillim se kushdo tjetër”, por kohët po

ndryshojnë tha ai. “Ne përballemi me konkurrencë në rritje. Kështu që sot, ne duhet të rimarrim dyfish përpjekjet tona. Për tu siguruar që nuk jemi të tepër. Modelet e inovacionit po ndryshojnë gjithashtu. Tradicionalisht, zhvillimet në teknologjinë e mbrojtjes janë udhëhequr nga qeveritë. Të tilla si bërthamoret, GPS dhe interneti. Sot shpesh është sektori privat që udhëheq rrugën. Me gjëra të tilla si telefonat e zgjuar dhe teknologjia 3D. Por inovacioni i drejtuar nga sektori privat gjithashtu mund të nënkuptojë që teknologjitë e reja janë në dispozicion për të gjithë në të njëjtën kohë. Ne e kemi parë këtë me grupet terroriste që shkëmbejnë informacione të koduara në WhatsApp dhe Signal dhe përdorim të droneve”, tha ai. “Ne gjithashtu e dimë se si vende si Koreja e Veriut dhe Irani po përdorin teknologjinë kibernetike, drone dhe raketa për të kërcënuar fqinjët dhe për më tej interesat e tyre. Për më tepër, disa nga teknologjitë e reja nuk zhvillohen gjithmonë në vendet e NATO-s. Por në kombet autoritare. Kompanitë kineze po udhëheqin zhvillimin e rrjeteve të reja 5G. Rusia po zhvillon internetin e vet dhe po investon shumë në armët e gjeneratës tjetër, siç janë raketat hipersonike. Ne thjesht nuk mund të marrim si avantazh teknologjinë tonë. Siguria jonë në të ardhmen varet nga aftësia jonë për të kuptuar, adoptuar dhe zbatuar teknologjitë në zhvillim dhe përçarës dhe NATO ka një rol kryesor në nxitjen e këtij ndryshimi”. Stoltenberg tha se Aleatët po investojnë sa duhet në mbrojtje dhe se të gjithë Aleatët tani po rritin buxhetet e tyre të mbrojtjes, për të përmbushur angazhimin e tyre për

të shpenzuar 2% të PBB-së për mbrojtjen. Shumica e Aleatëve po investojnë 20% të atyre parave në kërkime dhe zhvillim, dhe në pajisje të reja dhe planifikimi i koordinuar i mbrojtjes i NATO-s siguron që Aleatët po zhvillojnë dhe investojnë në teknologjitë e fundit. “Një tjetër nga detyrat kryesore të NATO-s është të sigurohemi që teknologjitë që aleatët e ndryshëm zhvillojnë dhe miratojnë nuk dëmtojnë aftësinë tonë për të punuar së bashku. Pra, zhvillimi i standardeve, procedurave dhe mjeteve të tjera për të ruajtur ndryshimin tonë është thelbësore për NATO-n”. Në përfundim ai tha se “Kur Thomas Jefferson themeloi Akademinë Ushtarake të Shteteve të Bashkuara, kjo ishte për shkak se ai e dinte rëndësinë jetike të të pasurit ushtarë të arsimuar dhe inovatorë. Dhe që atëherë, West Point i është përkushtuar përparimit të artit dhe shkencës së luftës. Ishin inxhinierë nga West Point ata që ndihmuan në krijimin e rrugëve, hekurudhave dhe urave që ndërtojnë këtë komb të madh. Njohuritë dhe përvoja e kadetëve të së kaluarës kanë ndihmuar Shtetet e Bashkuara të jenë fuqia më e madhe ushtarake në tokë. Ju trashëgoni përvojën e tyre. Ju do të jeni ata që do ta udhëheqni Aleancën tonë në të ardhmen. Një e ardhme ku ekspertiza juaj, disiplina juaj dhe vizioni juaj strategjik do të ndihmojnë në ruajtjen e sigurisë sonë, prosperitetin tonë dhe lirinë tonë. Prandaj lemëni tju them fjalët e gjeneralit McArthur kur iu drejtua kadetëve këtu gati 60 vjet më parë. Fjalët që thuhet duhet të “diktojnë me padurim atë që duhet të jesh, çfarë mund të jesh, çfarë do të jesh”. Detyrë, nder dhe vend.”

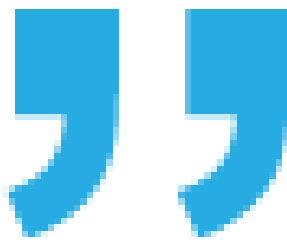
NATO rol kryesor në drejtimin e shkencës dhe teknologjive

Gjenerali André Lanata, Komandantit Suprem Aleat i Transformimit (ATC) më 1 tetor 2019, priti një diskutim nga anëtarët e Këshillit të Atlantikut të Veriut dhe Komitetit Ushtarak të NATO-s për ndikimin e teknologjive shkatërruese në sigurinë tonë në të ardhmen. Duke folur për këtë aktivitet, Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s, Jens Stoltenberg, tha: “Sot, teknologjitë përçarëse dhe në zhvillim, kanë një ndikim të thellë në atë se si Aleanca kryen detyrat e saj thelbësore. Se si i kuptojmë, përvetësojmë dhe zbatojmë ato teknologji do të përcaktojë në masë të madhe sigurinë tonë në të ardhmen, dhe NATO do të luajë një rol kryesor në drejtimin e këtij ndryshimi”. Takimi u zhvillua në Genvall, Belgjikë. Ai ishte pjesë e përpjekjeve të Aleancës për të nxitur fuqinë e shkencës së të dhënave, të mësimit të makinerive dhe teknologjive të tjera të reja për të përmirësuar vendimmarrjen e saj. Ky diskutim është një vazhdim i Samitit të Brukselit në 2018, ku liderët aleatë deklaruan se NATO do të vazhdojë të përmirësojë inteligjencën, vetëdijen strategjike, planifikimin paraprak dhe vendimmarrjen.

Mbi 3000 trupa në stërvitjen “Silver Arrow” në Letoni

Mbi 3,000 trupa dhe 200 automjete nga 12 Aleatët e NATO-s (Shqipëria, Kanadaja, Republika Çeke, Estonia, Italia, Letonia, Lituania, Mali i Zi, Polonia, Sllovakia, Sllovenia dhe Spanja), morrën pjesë në stërvitjen “Silver Arrow” në Letoni që u zhvillua këtë javë. Stërvitja shumëkombëshe, e cila përfundoi në 3 tetor, ofroi një mundësi për forcat që të përmirësojnë gatishmërinë e tyre dhe të stërviten me një nga katër grupet e betejave të NATO-s në rajon. Grupi i betejës i NATO-s në Letoni është i përbërë nga rreth 1.000 trupa nga Shqipëria, Kanada, Republika Çeke, Italia, Mali i Zi, Polonia, Sllovakia, Sllovenia dhe Spanja. Ushtrimi “Silver Arrow” u krijua për të provuar aftësinë e grupit të betejës për të planifikuar dhe kryer operacione me Brigadën e Këmbësorisë së Mekanizuar të Letonisë. Kontrollorët e Përbashkët të Terminalit të Sulmit, ushtarë të specializuar udhëzuan aeroplanët luftarakë për objektivat në tokë, nga Kanadaja, Italia, Letonia, Sllovenia dhe Spanja, që zhvilluan trajnime ajër në tokë në Kampin Adazi. Dy avionë luftarakë të Forcave Ajrore Mbretërore Kanadeze CF-18 gjithashtu e mbështetën stërvitjen, duke kryer misione mbështetëse ajër-tokë. NATO ka vendosur katër grupe luftarake shumëkombëshe në Estoni, Letoni, Lituani dhe Poloni në 2017. Këto grupe betejë, të udhëhequra nga Mbretëria e Bashkuar, Kanadaja, Gjermania dhe Shtetet e Bashkuara përkatësisht, janë shumëkombëshe, dhe të gatshme për luftime. Prania e tyre e bën të qartë se një sulm ndaj një aleati do të konsiderohet sulm ndaj tërë Aleancës. Grupet e betejave të NATO-s janë pjesë e përforcimit më të madh të mbrojtjes kolektive të Aleancës në një brez.

Ushtarakët e KOC-it kanë realizuar operacione me civilët. Si njësi e re e krijuar, gjatë operacioneve të këtij ushtrimi, u mbështetën vazhdimisht nga ekipet e specializuara në fushën e operacioneve civile të ushtrisë amerikane. Gjatë ushtrimit është mbajtur edhe DV-Day. Nga FSK-ja, stërvitjen e ndoqën kolonelët Agron Bajrami dhe Gyrner Murati. Stërvitja kishte për qëllim demonstrimin e aftësive dhe të gatishmërisë për të vepruar dhe punuar në një mjedis të kombinuar shumëkombësh, si dhe shkëmbimin e përvojave me shtetet partnere.

BAZA AMERIKANE "HOHENFELS" E GJERMANISË

FSK në stërvitjen ndërkombëtare "Saber Junction 19", në Gjermani

Morën pjesë rreth 5400 trupa nga Armenia, Azerbajxhani, Bosnje dhe Hercegovina, Bullgaria, Kroacia, Gjeorgjia, Italia, Lituania, Maqedonia e Veriut, Moldavia, Polonia, Rumania, Turqia dhe Ukraina

Një kontingjent i Forcës së Sigurisë të Kosovës, i përberë nga oficerë dhe nënoficerë, dy ekipe mjekësore dhe një ekip i Kompanisë për Operacione Civile (KOC), që nga 10-30 shtator mori pjesë në ushtrimin fushor ndërkombëtar „Saber Junction 19”, i cili u realizua në bazën amerikane „Hohenfels” të Gjermanisë.

Pjesëtarët e kontingjentit të FSK-së i ju bashkangjitën njësitë amerikane, sipas misionit të tyre, duke operuar në detyrat e tyre specifike. Krahas Divizionit të Parë të Këmbësorisë së ushtrisë amerikane dhe asaj të Kosovës, në këtë ushtrim morën pjesë edhe mbi 5400 trupa nga shumë vende të botës, si: Armenia, Azerbajxhani, Bosnja dhe Hercegovina, Bullgaria, Kroacia, Gjeorgjia, Italia, Lituania, Maqedonia e Veriut, Moldavia, Polonia,

Rumania, Turqia dhe Ukraina. Ekipet e mjekësorisë të FSK-së u angazhuan në trajtimin e të lënduarve, evakuimin e viktimave dhe mbështetje të tjera mjekësore. Ndërsa, ushtarakët e KOC-it kanë duke realizuar operacione me civilët. Si njësi e re e krijuar, gjatë operacioneve të këtij ushtrimi, u mbështetën vazhdimisht nga ekipet e specializuara në fushën e operacio-

neve civile të ushtrisë amerikane. Gjatë ushtrimit është mbajtur edhe DV-Day. Nga FSK-ja, stërvitjen e ndoqën kolonelët Agron Bajrami dhe Gyrner Murati. Stërvitja kishte për qëllim demonstrimin e aftësive dhe të gatishmërisë për të vepruar dhe punuar në një mjedis të kombinuar shumëkombësh, si dhe shkëmbimin e përvojave me shtetet partnere.

Komandanti i Gardës Kombëtare të Ajovës

Gjeneralmajor Benjamin Corell vizitë në kazermën "Evropianët e rinj"

Komandanti i Forcës së Sigurisë të Kosovës gjeneralletentant Rrahman Rama dhe komandanti i Gardës Kombëtare të Ajovës të Shteteve të Bashkuara të Amerikës (ShBA), gjeneralmajori Benjamin Corell u pritën më 24 shtator, nga komandanti i Gardës Kombëtare të FSK-së, gjeneralbrigade Xhevahir Geci, gjatë vizitës në kazermën "Evropianët e rinj" në Pomozotin. Nga ana e tij, komandanti i Forcës së Sigurisë të Kosovës, gjeneralletentant Rrahman Rama rikonfirmoi mbështetjen e tij të pakursyer për ngritjen sa më të shpejtë të Gardës Kombëtare të FSK-së, duke u bazuar në Planin Gjithëpërfshirës të Tranzicionit. Gjenerali Xhevahir Geci e njoftoi komandantin e Gardës Kombëtare të Ajovës për fillimin e ngritjes të Gardës Kombëtare të FSK-së, e cila do të bazohet në modelin e ushtrisë amerikane, si dhe për misionin dhe strukturën e Gardës Kombëtare. „Ne, me kapacitetet që kemi, jemi të gatshëm që në çdo moment t'i dalim në ndihmë popullatës së Republikës të Kosovës dhe vendeve fqinje të rajonit kurdo që kërkohet nga institucionet shtetërore. Gjithashtu presim nga ekspertët e Gardës Kombëtare të Ajovës të na mbështesin me eksperiencat e shumta që kanë në mënyrë që të kemi performancë sa më të mirë në mbrojtje të jetëve dhe pasurisë së qytetarëve tanë”, tha gjeneral Geci. Ndërsa koloneli Shqip Haziri njoftoi për kapacitetet, aktivitetet dhe operacionet e Regjimentit të Mbrojtjes Civile të Gardës Kombëtare. Koloneli Haziri u shprehu falënderim për Qeverinë e SHBA-ve për mbështetjen e vazhdueshme me donacione për RMC-në. Pas përfundimit të takimit, komandanti i

Qendrës Trajnuese të Kërkim-Shpëtimit, z. John Doone para gjeneralëve mbajti një takim të shkurtër informues rreth aktiviteteve të kësaj njësie. Me këtë rast komandanti i Gardës Kombëtare të Ajovës, gjeneralmajori Benjamin Corell e falënderoi komandantin e GK-së të FSK-së, gjeneral Gecin, për pritjen dhe informacionet e detajuara gjatë këtij takimi. Të pranishmit realizuan një vizitë në mjediset e kazermës së GK-së, për të parë nga afër poligonin e Qendrës Trajnuese për Kërkim-Shpëtim si dhe stacionet dhe pajisjet specialiste të KKS-së dhe MKABK-së. Nga të dyja palët u vlerësua lart profesionalizmi i pjesëtarëve të FSK-së, si dhe u pajtuan që ky bashkëpunimin mjaft i mirë me Gardën Kombëtare të Ajovës të vazhdohej edhe në tëardhmen. Njëkosisht komandantin i Gardës Kombëtare të Ajovës, gjeneralmajorin Benjamin Corell gjatë qendrimit në Prishtinë është takuar zëvendësministrin e Mbrojtjes, z. Burim Ramadani. Në takimin e zëvendësministrin Ramadani me gjeneralin amerikan Corell, u bisedua për partneritetin e suksesshëm dhe konkret ndërmjet Ministrisë së Mbrojtjes/FSK-së me Gardën Kombëtare të Ajovës në kuadër të partneritetit shtetërorë ndërmjet Kosovës dhe Ajovës. Z. Ramadani e falënderoi gjeneralin Corell dhe përmes tij Gardën Kombëtare dhe shtetin e Ajovës për mbështetjen e vazhdueshme dhënë Ministrisë së Mbrojtjes dhe FSK-së, si dhe e njoftoi lidhur me procesin e tranzicionit dhe implementimin e Planit Gjithëpërfshirës të Tranzicionit, në mënyrë që FSK-ja si institucioni të jetë sa më e gatshëm për ngrijën e kapacitetet e saj si dhe të zhvillohet në atë nivel që të jetë e ndërveprueshëm me institucionet e tjera partnere, dhe në një të ardhme të jetë kontribuuese e paqes globale.

Garda Kombëtare e FSK-së filloi ngritjen e kapaciteteve

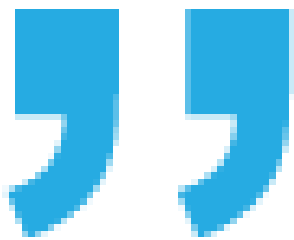
Komandanti i Forcës së Sigurisë të Kosovës, gjeneralletentant Rrahman Rama, në një ceremoni zyrtare, ka urdhëruar fillimin e ngritjes së Gardës Kombëtare sipas Planit Gjithëpërfshirës të Tranzicionit. Mbajtja e Aftësive Ekzistuese, të cilat deri me tani ishin në vartësi të Brigadës së Mbështetjes Operacionale, kanë kaluar nën komandimin dhe kontrollin e Gardës Kombëtare të udhëhequr nga gjeneral Xhevahir Geci, ndërsa Brigada e Mbështetjes Operacionale ka kaluar në Komandë të Logjistikës në kuadër të Shtabit të Përgjithshëm të FSK-së nën komandimin e gjeneral Naim Hazirit. Kjo është dëshmi se FSK-ja po vazhdon me ngritjen dhe riorganizimin e njësitë sipas Planit Gjithëpërfshirës të Tranzicionit.

Garda Kombëtare e FSK-së është njësi vartëse e Shtabit të Përgjithshëm të FSK-së. Në misionin e ri do të mbajë dhe do të zhvillojë aftësitë operacionale në kuadër të Mbështetjes Ushtarake për

Autoritetet Civile. Gjeneral Rama dhe gjeneral Haziri i uruan komandantin të Gardës Kombëtare, gjeneral Gecit, punë të mbarë dhe suksese në detyrën e re.

Bashkëpunimi i ngushtë midis Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe Ballkanit Perëndimor me vendet e Grupit të Vishegradit (V4) udhëheqësi i të cilit aktualisht është Republika Çeke është një shembull i shkëlqyeshëm se si vendet brenda një rajoni, por edhe midis rajoneve duhet të bashkëpunojnë, theksoi ministrja Shekerinska.

Ministrja Radmilla Shekerinska në Çeki

Maqedonia e Veriut-partner i ngushtë dhe i përhershëm i Çekisë

Anëtarësimi i Maqedonisë së Veriut në Aleancë është një investim në sigurinë dhe stabilitetin e të gjithë rajonit

Ministrja e Mbrojtjes Radmilla Shekerinska ka zhvilluar më 21 shtator, vizitë zyrtare në Çeki ku u takua në qytetin çek Ostrava, me ministrin çek të Mbrojtjes Lubomir Metnar. Në takim u theksua bashkëpunimi i suksesshëm shpëmveçar në Mbrojtje midis dy vendeve dhe mbështetjen e vazhdueshme për anëtarësimin e Maqedonisë së Veriut në NATO dhe për fillimin e negociatave me BE-ne. Ministrja Shekerinska falënderoi për ftesën për të qenë mysafire nderi në ngjarjen ndërkombëtare “Ditët e NATO-s” që filloi sot në Ostrava.

Shekerinska shprehu kënaqësinë që pala Çeke ratifikoi Protokollin e Pranimit në NATO javën e kaluar dhe tha se anëtarësimi i Maqedonisë së Veriut në Aleancë është një investim në sigurinë dhe stabilitetin e të gjithë rajonit. Bashkëpunimi i ngushtë midis Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe Ballkanit Perëndimor me vendet e Grupit të Vishegradit (V4) udhëheqësi i të cilit aktualisht është Republika Çeke është një shembull i shkëlqyeshëm se si vendet brenda një rajoni, por edhe midis rajoneve duhet të bashkëpunojnë, theksoi ministrja.

“Republika e Maqedonisë së Veriut është një partner i ngushtë i përhershëm i Çekisë në Ballkanin Perëndimor, dhe me anëtarësimin në

NATO bëhet një lojtar i rëndësishëm për rajonin, si dhe për BE-në. Me ratifikimin e Protokollit dhe mbështetjen tuaj të vazhdueshme ju keni treguar

se Republika Çeke vlerëson përpërimin e arritur në vendin tonë dhe se respekti dhe bashkëpunimi i ndërsjellë do të vazhdojë edhe në të ardhmen

brenda NATO-s, ku së shpejti do të bëhemi anëtarë të plotë”, tha Shekerinska. Dy ministrat diskutuan gjithashtu dhurimin e pajisjeve për ushtrinë maqedonase nga Republika Çeke si dhe Nismën Austriake për Akademinë Ushtarake Rajonale dhe angazhimin austriak për të pasur një seli në Shkup, për të cilën pala çeke shpreh përkrahje të plotë. Takimi ministror u mbajt në margjinat e manifestimit ndërkombëtar “Ditët e NATO-s”, nikoqir i të cilit tradicionalisht është qyteti çek Ostrava, dhe në hapjen solemne morri pjesë ministrja Shekerinska së bashku me ministrat e mbrojtjes të V4- Republika Çeke, Hungaria, Polonia dhe Sllovakia. Kjo ekspozitë më e madhe e mbrojtjes dhe e sigurisë bashkon 18 vende të NATO-s dhe Partnerëve të cilat shfaqin përparimet më të fundit teknologjike në pajisjet e tyre ushtarake dhe policore.

Gjeneral Gjurginovski në konferencën 23 të Kartës SHBA-Adriatik

Shefi i Shtabit të Ushtrisë, gjenerallejtënant Vasko Gjurginovski mori pjesë në Konferencën e njëzet e tretë të Shefave të Shtabit të Ushtrisë (NGC) të Shteteve Anëtare të Kartës Adriatik (A-5), që u mbajt në Durrës, Shqipëri. Pjesëmarrësit e konferencës diskutuan temën: “Forcimi i ndërveprimit dhe përgatitjes së NATO-s për të përballuar kërcënimet dhe sfidat e përbashkëta të sigurisë”. Duke iu drejtuar të pranishmëve, gjeneral Gjurginovski theksoi ndërveprueshmërinë dhe aftësitë e Ushtrisë së Republikës së Maqedonisë Veriore në realizimin e aktiviteteve të përbashkëta ushtarake dhe rëndësinë e bashkëpunimit në kuadër të kësaj nisme, e cila kontribuoi në përparimin tonë në reforma dhe tashmë anëtarësimi i plotë i Republikës së Maqedonisë Veriore në NATO, që është një nga qëllimet tona të përbashkëta me këtë iniciativë. Pas nënshkrimit të deklaratës së përbashkët, si pjesë e programit, Gjeneral Gjurginovski ka zhvilluar takime dypalëshe zyrtare me Zëvendës Komandantin e Forcave të Armatosura Evropiane, Gjeneral Lejtënant amerikan Steven Twitti, dhe Komandantin e Forcave të

Sigurisë së Kosovës, gjenerallejtënant Gjeneral Rrahman Rama.

Në konferencë morën pjesë Shefat e Shtabit të Ushtrive të Shteteve Anëtare të Kartës SH.B.A.-Adriatik (Maqedoni, Kroaci, Shqipëri, Bosnje dhe Hercegovinë dhe Mali i Zi), Zëvendës Komandanti i Komandës Evropiane të SHBA, Komandantët e Gardës Kombëtare shtetet federale amerikane që janë partnerë të vendeve A5, si dhe Zëvendës Shefi i Shtabit të Përgjithshëm të Forcave të Armatosura Sllovene dhe komandanti i Forcës së Sigurisë së Kosovës në cilësinë e vëzhguesve. Ushtria

e Republikës së Maqedonisë Veriore, duke marrë pjesë aktive në misionet e drejtuara nga NATO dhe stërvitjet ndërkombëtare, ka rikonfirmuar angazhimin e saj ndaj parimeve themeluese të Shteteve të Bashkuara-Kartës së Adriatikut të nënshkruar në Tiranë në maj 2003, që është stabilizimi, prosperiteti dhe integrimi euro-atlantik. vendet e rajonit. Konferencat e Shefave të Shtabit (NGC) të ushtrive të shteteve anëtare të Kartës SH.B.A.-Adriatik (A-5) janë mbi një bazë rotacioni, dhe Republika e Maqedonisë Veriore ka konferencën e njëzet e një.

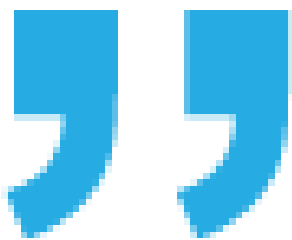
TAKIMI

Menaxhimi i municioneve dhe eksplozivëve të minave

Më 25.09.2019, përfaqësuesit e Batalionit Inxhinierik (Ingb) nga Brigada e Parë e Mekanizuar e këmbësorisë maqedonase zhvilluan një takim me përfaqësues të lartë të ushtrisë italiane në kazermën “Ilinden”. Qëllimi i vizitës ishte të zhvillojë diskutime të ekspertëve dhe të shkëmbejë përvojat me ekipet e inteligjencës për gjetjen dhe shkatërrimin e parimeve të pashpërthyer (NUS). Për këtë qëllim, përfaqësuesit nga Ingab organizuan një punëtori mbi menaxhimin e municioneve dhe eksplozivëve të minave dhe shkëmbimin e përvojave, vendosjen personale dhe përfundimin material të ekipeve. Kishte gjithashtu një stërvitje informuese dhe demonstruese me elementë të gjetjes dhe shkatërrimit të NUS. Komandanti i Inglisit prezantoi vizitorët me kapacitetet, forcat e disponueshme dhe burimet e ushtrisë sonë, si dhe me trajnimet e ofruara. Në takimin përmbyllës, përfaqësuesit e të dy ushtrive arritën një marrëveshje për bashkëpunim të mëtutjeshëm në fushën e trajnimit dhe shkëmbimit të përvojave në fushën e NIS.

Ka hapësirë të mjaftueshme për të forcuar bashkëpunimin dypalësh të mbrojtjes midis Malit të Zi dhe Estonisë, duke vërejtur se forcimi i bashkëpunimit të vendeve anëtare të NATO-s kontribuon në forcimin e aftësive të të gjithë anëtarëve dhe ruajtjen e një mjedisi të favorshëm të sigurisë në të gjithë bashkësinë ndërkombëtare.

Ivica Ivanović në Bruksel

Mali i Zi mbështet anëtarësimin e rajonit në NATO

Takimi dy-ditor i drejtorëve politikë të vendeve antare të NATO-s në Bruksel

Drejtori i Përgjithshëm i Drejtorisë së Politikave të Mbrojtjes dhe Planifikimit Ivica Ivanović mori pjesë në një takim dy-ditor të drejtorëve politikë të NATO-s të mbajtur në Bruksel, takim i cili u drejtua nga Zëvendës Sekretari i Përgjithshëm i NATO-s Rose Gotemoler.

Për të përmbushur takimin e ardhshëm të Ministrave të Mbrojtjes të NATO-s, drejtorët politikë diskutuan përparimin e bërë nga shtetet në arritjen e politikave kryesore të Aleancës. Eshtë arritur në përfundimin se rritja e vazhdueshme e përqindjes së shpenzimeve për mbrojtje vazhdoi, duke konfirmuar edhe një herë se Aleatët kishin një qasje të unifikuar dhe të qëndrueshme kur ishte fjala për zbatimin e udhëzimeve të miratuara. Eshtë vërejtur që ky pozicion u konfirmua edhe në vendimin e fundit për ndërprerjen e Marrëveshjes për eliminimin e raketave me rreze të mesme dhe të shkurtër nga Aleatët. Drejtorët politikë ripohuan që qasja e NATO-s për këtë çështje do të ishte e koordinuar dhe e ekuilibruar, dhe se Aleanca do të qëndrojë e përkushtuar për kontrollimin e armëve, çarmatimin dhe mospërhapjen e armëve të shkatërrimit në masë, si një faktor shumë i rëndësishëm në stabilitetin Euro-Atlantik.

Drejtori Ivanović theksoi përkushtimin e Malit të Zi për aktivitetet e përbashkëta të Aleatëve, pasi ne jemi të vetëdijshëm për faktin se forca e Aleancës qëndron pikërisht në unitetin e saj. Si një nga kontributet konkrete, Ivanović deklaroi se vendi ynë kishte marrë një qasje vendimtare për të përmbushur vendimet e Samitit të Uellsit, në mënyrë që deri në vitin 2024 ata të mund të arrijnë nivelin e duhur të shpenzimeve të mbrojtjes. Gjithashtu, Ivanović theksoi se ne do të qëndrojmë të angazhuar në përpjekjet aleate për të ruajtur sigurinë e qytetarëve nga kërcënimet që mund të vijnë nga të gjitha drejtimet strategjike. Me atë rast, ai kujtoi se në qershor, një rotacion i dytë i anëtarëve të VCG u vendos brenda Grupit Shumëkombësh të Luftimeve në Letoni, si një kontribut për Frontin e përforcuar Lindor (eFP).

Drejtori Ivanović u takua me Nënshefëtarin për Politikën e Mbrojtjes në Ministrinë e Mbrojtjes së Estonisë, Kadi Silda. Takimi ishte një mundësi e mirë për të diskutuar udhëzimet për intensifikimin e bashkëpunimit dhe për të përcaktuar aktivitetet e ardhshme të mbrojtjes së përbashkët. Drejtori theksoi se Mali i Zi, si anëtar i NATO-s, do të vazhdojë të promovojë vlerat demokratike të komunitetit të Atlantikut të Veriut, si dhe të mbështesë të gjitha vendet fqinje që janë të orientuara drejt anëtarësimin në NATO.

Nënshefëtarin Silda theksoi se Mali i Zi njihet si një partner i besueshëm në skenën e sigurisë globale dhe theksoi se

Estonia do të jepte kontributin e saj të plotë në përmirësimin e bashkëpunimit të mbrojtjes me Malin e Zi. Bashkëbiseduesit pajtohen që ka hapësirë të mjaftueshme për të forcuar bashkëpunimin dypalësh të mbrojtjes midis Malit të Zi

dhe Estonisë, duke vërejtur se forcimi i bashkëpunimit të vendeve anëtare të NATO-s kontribuon në forcimin e aftësive të të gjithë anëtarëve dhe ruajtjen e një mjedisi të favorshëm të sigurisë në të gjithë bashkësinë ndërkombëtare.

Slovenia një partner i besueshëm në fushën e mbrojtjes

Ministri i Mbrojtjes Predrag Bosković u takua me Ambasadorin e sapoemëruar të Republikës së Sllovenisë në Mal të Zi, Gregor Presker. Ata shkëmbyen mendime mbi situatën politike dhe të sigurisë në rajon dhe vunë në dukje nevojën për veprim të përbashkët dhe një përgjigje të unifikuar nga bashkësia ndërkombëtare për sfidat e ndërlikuara të sigurisë me të cilat përballlet rajoni dhe Aleanca.

Bosković falënderoi për mbështetjen e vazhdueshme të Republikës së Sllovenisë në arritjen e qëllimeve strategjike të politikës së jashtme të Malit të Zi dhe e njoftoi ambasadorin për procesin e reformave të sistemit të mbrojtjes, bashkëpunimin rajonal dhe përfshirjen e ushtrisë malazeze në misionet dhe operacione ndërkombëtare.

Ambasadori Presker tha se është i kënaqur me marrëdhëniet e jashtëzakonshme dypalëshe të dy vendeve në fushën e mbrojtjes, duke theksuar se përvoja e Malit të Zi, hyrja e saj në NATO dhe pozicioni i saj i shkëlqyeshëm në rrugën për në BE janë sukses fantastik, i vlefshëm për një rajon më të gjerë se Ballkani Perëndimor. Ai gjithashtu theksoi rëndësinë e bashkëpunimit të ngushtë midis dy vendeve në fushën e mbrojtjes, e cila kontribuon shumë në stabilitetin e rajonit, duke theksuar se Mali i Zi mund të llogarisë në Slloveninë si një partner të besueshëm në të gjitha fushat, dhe se takimi i sotëm është një mundësi e shkëlqyeshme për të përcaktuar drejtimet e intensifikimit të mëtejshëm të bashkëpunimit.

Bashkëbiseduesit diskutuan gjithashtu zhvillimet e tanishme politike në rajon dhe Evropë, si dhe bashkëpunimin dypalësh midis dy vendeve në fushën e mbrojtjes, me theks të veçantë në bashkëpunimin e vazhdueshëm në kuadër të Prezencës së Avancuar të Përparme (eFP) në Letoni, si dhe forcimin e mëtejshëm të bashkëpunimit midis aviacionit dhe marinave të dy vendeve.

Kontigjenti X i ushtrisë malazeze kthehet nga misioni në Afganistan

Shefi i Shtabit i Përgjithshëm të Ushtrisë së Malit të Zi, gjeneral brigade Dragutin Dakic, ka pritur zyrtarisht në aeroportin ushtarak "Knjaz Danilo" në Golubovci, Kontigjentin e X-të të Ushtrisë Malazeze i cili përfundoi misionin gjashtëmuor në Afganistan.

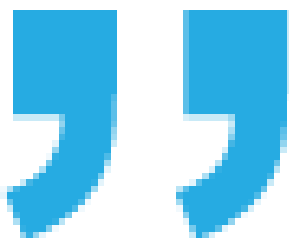
"Angazhimi i ushtarëve tanë në misionet ndërkombëtare, dhe qëndrimi i tyre i ndërgjegjshëm dhe i përgjegjshëm, kanë kontribuar në njohjen e Malit të Zi si një partner të besueshëm, i cili vazhdimisht po kontribuon në paqen dhe sigurinë globale. Përfundimi i suksesshëm i misionit gjashtëmuor është rezultat i trajnimit të gjerë dhe gjithëpërfshirës që keni zhvilluar para kryerjes së misionit," tha Dakic. Shefi i Shtabit tha gjithashtu se përvoja e fituar në mision do të kishte një rëndësi të madhe si për kontigjentin ashtu edhe për ushtrinë në tërësi. Kurse major Zarko Vojinović, komandant i kontigjentit, tha se ata demonstuan një nivel të lartë profesionalizmi dhe kompetence në Afganistan, brenda komandës rajonale të Veriut. "Ne kemi krijuar një kolektiv të fortë që gjithmonë ka gjetur zgjidhje dhe përgjigje për të gjitha sfidat. Ne kemi bashkëpunuar me sukses me homologët tanë nga vendet e tjera

dhe përfaqësuar denjësisht ushtrinë dhe shtetin tonë. Falënderimet e dhëna, çmimet e marra dhe standardet e larta të angazhimit të përcaktuar janë tregues të matshëm i suksesit në përmbushjen e detyrave", tha Vojinović. Ai theksoi se ishte i nderuar që kishte pasur mundësinë të drejtonte një përbërje të tillë trupash, dhe se mbështetja e

ministrisë, ushtrisë, si dhe familjeve të të gjithë anëtarëve të kontigjentit kishte një rëndësi të madhe gjatë asaj periudhe gjashtëmuore. Kujtojmë që në fillim të shtatorit, kontigjenti i XI i Ushtrisë Malazeze, me 27 anëtarë, mbërriti në Afganistan, i cili do të jetë gjashtë muaj në misionin "Mbështetje e vendosur".

Gjeneralletenant Milosllav Simoviç shprehu kënaqësi për pjesëmarrjen e përbashkët të trupave nga Bullgaria dhe Serbia në stërvitjet shumëkombëshe “Platinum Lion-2019” dhe “Platinum-Wolf 2019”, si dhe në stërvitjen e përbashkët luftarake të “Shabla 2019”. Ai gjithashtu përshkroi procesin e planifikimit të vazhdueshëm për stërvitjen e përbashkët taktike “Lions Land 2019”.

Gjeneral Andrei Bozev-gjeneralletenant Milosllav Simovic

Forcat ushtarake bullgare dhe serbe në stërvitje të përbashkëta

Gjeneral Andrei Bozev pret në takim gjeneralletenant Milosllav Simovic

Shefi i i Shtabit të Ushtrisë së Bullgarisë, gjeneral Andrei Bozev, u takua, më 18 shtator, me komandantin e Forcave Tokësore Serbe, gjeneralletenant Milosllav Simovic.

“Jam i sigurt se niveli tradicionalisht i zhvillimit të marrëdhënieve dypalëshe ushtarake do të vazhdojë të kontribuojë në arritjen e aftësive të reja ushtarake të Forcave të Armatosura, si dhe në forcimin e mëtejshëm të sigurisë rajonale.” Kjo u deklarua nga gjenerali Andrei Botsev në mirëseardhjen e tij për delegacionin e huaj. Ai theksoi se kryerja e stërvitjeve të përbashkëta kontribuon në përmirësimin e trajnimit të personelit ushtarak për të

kryer detyra specifike në operacionet shumëkombëshe.

Gjeneralletenant Milosllav Simoviç shprehu kënaqësi për pjesëmarrjen e përbashkët të trupave nga Bullgaria dhe Serbia në stërvitjet shumëkombëshe “Platinum Lion-2019” dhe “Platinum-Wolf 2019”, si dhe në stërvitjen e përbashkët luftarake të “Shabla 2019”. Ai gjithashtu përshkroi procesin e

planifikimit të vazhdueshëm për stërvitjen e përbashkët taktike “Lions Land 2019”. Për palën bullgare, në takim morën pjesë Komandanti i Forcave Tokësore, Gjeneral Major Mikhail Popov, Drejtori i Stafit të Mbrojtjes, Gjeneral Major Krasimir Kanev dhe Drejtori i Drejtorisë së Operacioneve dhe Stërvitjes në Stafin e Mbrojtjes, Stanimir Hristov.

Forcat Ajrore në stërvitjen vjetore “Ura e Kaltër 2019”

Morën pjesë forcat ajrore të Bullgarisë, Rumanisë dhe Kanadasë

A vionët luftarakë MiG-29 të Bazës së Forcave Ajrore “Graf Ignatievo” morën pjesë në një stërvitje të përbashkët “Ura e Kaltër 2019” me pjesëmarrjen e forcave dhe burimeve nga Forcat Ajrore të Republikës së Bullgarisë, Forcat Ajrore Rumune dhe Forcat Ajrore Kanadeze. Fluturimet u kryhen në hapësirën ajrore të Bullgarisë dhe Rumanisë. Aeroportet kryesore të nisjes dhe uljes ishin “Craf Ignatievo” dhe “Mihail Kogalnicanu”.

Objektivat e trajnimit të stërvitjes së përbashkët bullgare-rumune-kanadeze “Ura e Kaltër 2019” ishte arritja e një koordinimi dhe ndërveprimi më të mirë midis Forcave Ajrore të Palëve për veprime të përbashkëta në kryerjen e operacioneve ndërkufitare, kontrollin e avionit, kontrollin dhe mbështetjen e radarit për përdorimin luftarak të pajisjeve ushtarake. Trajnimi i fluturimit është mbajtur çdo vit që nga viti 2012.

Ushtria bullgare do reagojë ndaj fluksit të migrantëve

Kemi gatishmëri të reagojmë në se numri i refugjatëve në kufirin tonë me Turqinë shtohet dhe presioni i tyre bëhet më i madh”, tha Ministri i Mbrojtjes i Bullgarisë, z. Krasimir Karakaçanov. Sipas fjalëve të tij pas kërcënimit të autoriteteve më të larta turke se Turqia do t’i hapë kufijtë në se nuk merr më shumë para nga Bashkimi Evropian, Ministri bullgar i Mbrojtjes ka dhënë urdhër për gatishmëri të vazhdueshme të ushtrisë. “Aktualisht situata në kufi është e qetë, por në rast të nevojës 2 mijë ushtarë do të dërgohen menjëherë në rajon. Ushtarët do të disponojnë makina ushtarake dhe gardh mobil prej teli”, shpjegoi Ministri.

120 kandidatë testohen për marinën detare

Deri më tani, për 100 vende të lira, 120 kandidatë kanë paraqitur dokumentat për konkursin e dytë të Marinës. Afati i fundit për paraqitjen e dokumenteve është 18 tetor 2019. Kjo u njoftua nga Admirali i Flotës Detare, Malen Chubenkov-Komandant i Flotës së Luftanjes dhe Anijet Ndihmëse në Burgas. Admirali i Flotës njoftoi mediat për qëllimet e fushatës dhe theksoi se falë saj ishte rritur interesi për vendet e lira në Marinë. Qindra të rinj në klasat 9 dhe 10 në shkollat e qytetit erdhën në zonën e Stacionit Detar për të parë paraqitjen e armëve, pajisjeve të Forcave të Armatosura. Kryetari i Burgasit, Dimitar Nikolov dhe Zëvendësguvernatori Rajonal Valentin Krumov ishin të pranishëm gjatë fushatës “Bëhu një ushtar”. Shumë prej të pranishmëve patën mundësinë të hipnin në një motoska

detar dhe në një varkë të Marinës ku edhe lundruan në ujërat e detit, në zonën e portit. Banorët dhe mysafirët në Burgas monitoruan veprimet e grupit nga flota e anijeve luftarake dhe anijeve ndihmëse gjatë demonstrimit dhe ndalimit të një anije, të improvizuar si shkelëse të kufirit. Admirali i Flotës shpjegoi se kjo është një nga detyrat që kryhet çdo vit nga ekuipazhet e Marinës gjatë operacioneve të NATO-s në Mesdhe ku inspektohen

anijet e huaja.

Të rinjtë patën mundësi të njihen edhe me kushtet e punës dhe mundësitë për t’u bashkuar me Ushtrinë Bullgare. Ata gjithashtu shijuan shfaqjet e Ansambllit Përfaqësues të Forcave të Armatosura dhe Bandës së Marinës. Koncerti në skenën e hapur “Kërmilli” përfshiu gjithashtu Ansambllin e Vallëzimit Folklorik Lazur dhe Studio Vokale në Klubin Ushtarak në Burgas,

SHKOLLA E TRUPËS BUNAVI

Starton cikli i ri stërvitjes individuale, shtator-dhjetor 2019

Në datën 23.09.2019, në Shkollën e Trupës Bunavi, ka nisur cikli stërvitor shtator-dhjetor 2019, me kursin e Stërvitjes Individuale Bazë. Komandanti i Shkollës së Trupës Kolonel Ardian Lulaj ju ka uruar mirëseardhjen në Shkollën e Trupës rekrutëve të rinj. Kursi i Stërvitjes Individuale Bazë konsiderohet jo vetëm si porta hyrëse në karrierën e ushtarakëve të FA, por edhe shkolla e parë e edukimit ushtarak, përmes të cilës realizohet shndërrimi nga civilë në ushtarë.

Të ardhur nga të gjitha krahinat e Shqipërisë, këtu në Bunavi, rekrutët do të jetojnë dhe stërviten së bashku në të njëjtat ambiente e poligone, do të marrin e japin nga kultura e njëri-tjetrit, duke ngjizur e konkretizuar ditë pas dite shoqërinë ushtarake. Programi i Stërvitjes Individuale Bazë zgjatë 10 javë, e ndarë në 3 periudha: “jeshile”, “blu” dhe e “kuqe”. Në stërvitje marrin pjesë 133 efektive ku 12 janë vajza.

